

Varde Kommune

Smørhullet - Børnehave Varde

Børnehaven Smørhullet

Rapporten er hentet: 23-06-2021

INDHOLDSFORTEGNELSE

1	INTRODUKTION	3
1.1	Læsevejledning	3
1.2	Beskrivelse til læreplanen (Hvem er vi?)	5
2	DET PÆDAGOGISKE GRUNDLAG - SELVEVALUERING 2019	6
2.1	Børnesyn	6
2.2	Dannelse og børneperspektiv	7
2.3	Leg	8
2.4	Læring	9
2.5	Børnefællesskaber	10
2.6	Et pædagogisk læringsmiljø hele dagen	11
2.7	Samarbejde med forældre om børns læring	12
2.8	Børn i udsatte positioner	13
2.9	Pædagogisk læringsmiljø med sammenhæng til børnehaveklassen	14
3	DET PÆDAGOGISKE GRUNDLAG - SELVEVALUERING 2019 - FOKUSOMRÅDER	16
3.1	Samspil og relationer	16
3.2	Evaluerende pædagogisk praksis	17
4	DEN PÆDAGOGISKE LÆREPLAN	19
4.1	Børnesyn, Dannelse og børneperspektiv, Leg, Læring og Børnefællesskaber	19
4.2	Pædagogisk læringsmiljø	21
4.3	Samarbejde med forældre om børns læring	21
4.4	Børn i udsatte positioner	22
4.5	Sammenhæng til børnehaveklassen	23
5	ØVRIGE KRAV TIL INDHOLDET I DEN PÆDAGOGISKE LÆREPLAN	24
5.1	Inddragelse af lokalsamfundet (og evt. forældrebestyrelsen)	24
5.2	Det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø	25
6	DE SEKS LÆREPLANSTEMAER	26
6.1	Alsidig personlig udvikling	26
6.2	Social udvikling	28
6.3	Kommunikation og sprog	30
6.4	Krop, sanser og bevægelse	32
6.5	Natur, udeliv og science	34
6.6	Kultur, æstetik og fællesskab	36
7	EVALUERINGSKULTUR	38
7.1	Evalueringskultur	38
7.2	Evaluering af arbejdet med den pædagogiske læreplan	39
8	UDVIKLINGSPLANER	40

1 INTRODUKTION

I Danmark går størstedelen af alle børn i alderen 0-6 år i dagpleje, vuggestue eller børnehave. Det giver dagtilbuddene en unik rolle i forhold til at understøtte børns generelle trivsel og udvikling.

Siden 2004 har alle dagtilbud arbejdet med en pædagogisk læreplan, hvis formål er at opstille mål for børns udvikling, læring, trivsel og dannelse inden for seks centralt fastsatte læreplanstemaer. Som led i at styrke kvaliteten på dagtilbud blev der på baggrund af dagtilbudsaftalen "Stærkere dagtilbud – alle skal med i fællesskabet" i 2017, vedtaget en ny lovgivningsmæssig ramme i 2018 for arbejdet med den pædagogiske læreplan i dagtilbud. Ændringerne tager udgangspunkt i det samlede forslag om en styrket pædagogisk læreplan, som en mastergruppe og seks arbejdsgrupper udarbejdede i 2016.

Udarbejdelse af dagtilbuddets pædagogiske læreplan skal bygge på lokale udfordringer, styrker og kompetencer og de er en ledelsesmæssig beslutning, hvordan man mest hensigtsmæssigt udformer sin pædagogiske læreplan inden for de fastsatte rammer i loven og af kommunalbestyrelsen.

Ramme for udarbejdelse af den pædagogiske læreplan

Den pædagogiske læreplan udarbejdes med udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag samt seks læreplanstemaer og de tilhørende pædagogiske mål for sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og børns læring.

Dagtilbuddets pædagogiske læreplan skal fungere som et pædagogisk redskab, der via korte, relevante pædagogiske refleksioner og eksempler skal skabe en klar fælles retning for det pædagogiske arbejde, der foregår i dagtilbuddet. Herunder sikre, at den intenderede pædagogik er til stede hele dagen og i alle aktiviteter, rutiner med børnene mv. Læreplanen skal således indeholde nogle overordnede relevante refleksioner over og eksempler på, hvordan det pædagogiske læringsmiljø i dagtilbuddet inddrager børnenes perspektiv og børnefællesskabet og tager højde for den konkrete børnegruppes sammensætning og børnenes forskellige forudsætninger og behov. Eksemplerne skal være retningsgivende for personalet i det daglige pædagogiske arbejde med børnene.

1.1 Læsevejledning

I denne læreplansrapport kan der læses om dagtilbuddet pædagogisk praksis suppleret med forskellige resultatvisninger. Resultatvisningerne skal betragtes som et kvalificeret øjebliksbillede og skal altid anvendes som led i en helhedsbetragtning af dagtilbuddet.

Gennemsnitsgraf

Dagtilbuddets resultater vises på en rød/gul/grøn skala fra 0 til 5, hvor værdierne er tillagt følgende betydning:

Slet ikke	I mindre grad	I nogen grad	I høj grad	I meget høj grad

Resultater fra dagtilbuddets dialogvurderinger

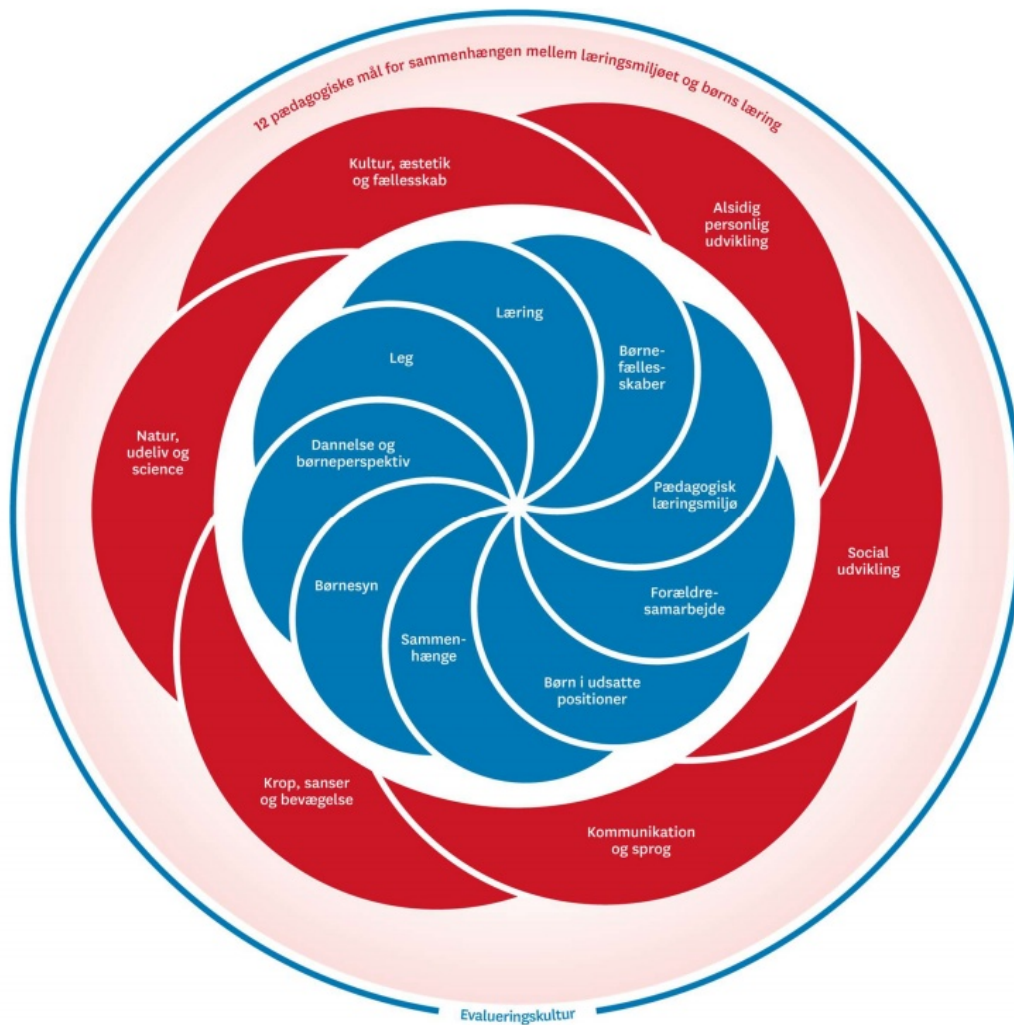
Under afsnittet om læreplanstemaerne suppleres dagtilbuddets beskrivelse med en graf for fagpersonalets vurderinger af børnenes kompetencer på de enkelte læreplanstemaer. Grafen er opgjort som et simpelt gennemsnit, hvor svarerne på de enkelte spørgsmål tillægges en værdi fra 1 til 4, hvor 1 er "Kan ikke endnu" og 4 er "Kan".

Den styrkede pædagogiske læreplan

Det fælles pædagogiske grundlag
og de seks læreplanstemaer

1.2 Beskrivelse til læreplanen (Hvem er vi?)

Børnehaven Smørhullet, som er en børnehave for børn fra 2,11 - 6 år, er en del af det fællesledede Dagtilbuddet Midt, der omfatter Børnehaven Hedevang i Alslev og de kommunale dagtilbud i Varde By.

Daglig leder er Rikke Westeraa Høgh Mathiesen og dagtilbudsleder i Dagtilbuddet Midt er Pia Jæger Kehlet.

I Dagtilbuddet Midt arbejder vi med det formål at give børnene tillid, tryghed og anerkendelse gennem tydelighed, respekt og nærvær, dette med afsæt i Varde Kommunes værdier: ordentlig, værdiskabende og stærk.

Børnehaven Smørhullet er beliggende i Varde by tæt på Frelloskolen, Idrætscentret, Cykelbanen og de skønneste grønne områder. Smørhullet har en udebase, nær børnehaven, som bliver kaldt Kratilejr. Her har grupperne på skift base, en uge af gangen. Derudover har vi dyr på legepladsen, som grupperne passer på skift. Vi er normeret til 80 børnehavebørn. Huset er funktionsopdelt med værksteder og et stort lyst fællesrum.

I børnehaven er der 4 grupper med hver deres faste grupperum. Lyn, Regnbue og Sol, hvor børnene er 2,11 - 5 år, samt Sky - som er vores førskole gruppe, hvor vi samler de kommende skolebørn, det sidste år de går i Smørhullet.

Forældrebestyrelsen i Dagtilbuddet Midt består i videst muligt omfang af en forældrevalgt repræsentant fra hver af de otte afdelinger, Dagtilbudslederen og Souschefen er ligeledes en del af bestyrelsen, ligesom to medarbejderrepræsentanter. Forældrebestyrelsen mødes som udgangspunkt 4 gange om året og tager sig af forhold, som vedrører samarbejde med det politiske og forvaltningsmæssige niveau for hele Dagtilbuddet Midt, eksempelvis høringssvar, politikudvikling og årlige dialogmøder. Forældrebestyrelsesrepræsentanterne er også en del af deres egen institutions forældreråd, hvor forældre, som har meldt sig til denne post, mødes cirka 3-4 gange årligt med daglig leder. Møderne handler om aktuelle ting i institutionen og planlægning af sociale arrangementer, søgning af fonde m.v... I Smørhullet hedder vores forældreråd - Børnehavens Venner.

I Dagtilbuddet Midt tager vi i det pædagogiske arbejde afsæt i vores værdier, som er tillid, omsorg og respekt gennem anerkendelse og nærvær i relationen. Vi arbejder i hele huset ud fra de 8 samspilstemaer i ICDP, et anerkendende menneskesyn og er optaget af, gennem et grundlæggende tilknytningsskabende relationsarbejde, at støtte, guide og udfordre børnene til mestring af nye færdigheder og indlæring af nye kompetencer indenfor deres nærmeste udviklingszone.

Vi arbejder struktureret og sætter nærvær øverst på dagsordenen. Vi er optaget af at skabe læringsmiljøer, der tilgodeser, at børnene er medskabere af deres egen læring. Vi arbejder med "Fra intention til Handling", som grundlæggende har følgende elementer i fokus: at skabe en reflekteret og tilrettelagt pædagogisk praksis med fokus på læring og inklusion, at skabe et målrettet forældresamarbejde, en stærk evalueringskultur med fokus på kvalitetsudvikling samt at sikre et professionelt og tydeligt lederskab på alle niveauer. Derudover er vi optaget af de nye styrkede pædagogiske læreplaner i forhold hertil og demokratiske processer i børnehøjde.

Vi arbejder tværfagligt og modtager konsultativ bistand fra såvel psykologer, sundhedsplejersker og socialrådgivere ud fra et helhedssyn omkring barnet og familien.

Vi arbejder tæt sammen med alle forældre for at understøtte familien og børnene bedst muligt. Forældrene er til enhver tid vores vigtigste samarbejdspartnere.

2 DET PÆDAGOGISKE GRUNDLAG - SELVEVALUERING 2019

Evalueringsinstituttet (EVA) har i 2019 udgivet en revideret udgave af Redskab til selvevaluering, som er et redskab der blandt andet kommer omkring tematikkerne i det pædagogiske grundlag. Selvevalueringen et godt og anvendeligt analyseredskab, der skaber en ramme for en struktureret dialog om pædagogisk praksis.

Dato	PÆDAGOGISK GRUNDLAG								FOKUSOMRÅDER		
	Børnesyn	Dannelse og børneperspektiv	Leg	Læring	Børnefællesskaber	Læringsmiljø hele dagen	Samarbejde med forældre	Børn i udsatte positioner	Sammenhæng til bhk.	Samspil og relationer	Evaluerings af praksis
08-06-2021	4,0	3,0	4,0	4,0	4,0	3,3	4,0	3,7	3,0	3,0	2,7

2.1 Børnesyn

Refleksionsspørgsmål til inspiration

- Hvordan kommer vores børnesyn til udtryk i hverdagen og i tilrettelæggelsen af vores pædagogiske læringsmiljøer i vores dagtilbud?
- Hvordan lykkes vi med at skabe rammerne for et godt børneliv, hvor der er plads og ro til at være barn?
- Hvordan oplever børnene, at vi ser dem som kompetente og selvstændige i vores pædagogiske praksis?
- På hvilke måder arbejder vi med børn som aktive medskabere af egen udvikling?

I Smørhullet ønsker vi at skabe det gode børneliv gennem en tryk og inspirerende hverdag, hvor børnene ses som kompetente medskabere af egen læring og udvikling, derfor bliver børnene inddraget i tilrettelæggelsen af de pædagogiske læringsmiljøer. Det gør vi f.eks. ved at inddrage dialogprofiler, lave brainstorm med børnene inden opstart af vores forløb, så vi kan inddrage børnenes viden om emnet i planlægningen, følge børnenes spor gennem vores hverdag og fange deres input, se på nærmeste udviklings zone, så vi understøtter barnet der, hvor det er. Vi rummer børnene og hjælper dem med at give deres bidrag værdi, samt ved at være nysgerrige og refleksive på, hvad det enkelte barn kan, samt gruppens trivsel.

Gennem vores erfaringer med corona børnehaven, er vi blevet opmærksomme på, hvor meget ro det giver i børnegruppen, at vi har opholdt os gruppeopdelt. Det giver et større overblik, for det enkelte barn og skaber dybere relationer mellem børn og voksne. Specielt i modtagelsen af nye børn oplever vi, at vores mulighed for at skabe ro omkring opstarten og inklusion i gruppen er mindre udfordret i den struktur, vi har praktiseret under corona. Vi oplever også, at ro og tid til fordybelse i aktiviteter og leg er med til at styrke børnenes udvikling og dannelse, både for det enkelte barn og for deres sociale relationer. At vi er organiseret gruppevis, i perioder af dagen, giver også gruppen frihed til at bruge de omkringliggende områder til at understøtte den pædagogiske praksis, da vi har mulighed for at gå fra børnehaven uden at skulle være afhængige af de andre gruppers aktiviteter.

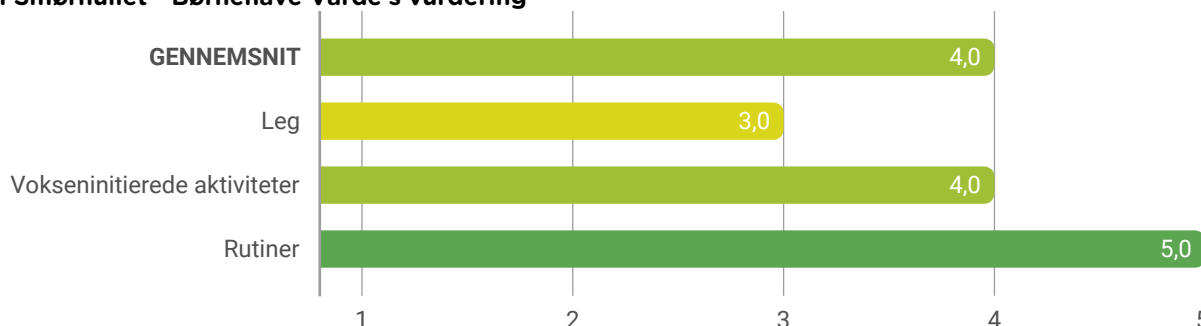
Personalet i Smørhullet oplever, at vi gennem projektet: Demokrati og medborgerskab, har fået en større bevidsthed om og tillid til børnenes dømmekraft, hvilket har givet anledning til at overveje rammer og regler - Giver det mening at opsætte denne præmis? Vi over os i, at give børnene større ansvar og understøtter dem i at mærke efter og træffe valg på vegne af egne følelser. f. eks. hvornår mærker de sult, hvad skal vi have på ud, hvordan barnet ønsker at arbejde med en given aktivitet osv.

2.1.1 Vurdering

Nedenstående graf viser Smørhullet - Børnehave Varde's vurdering af egen praksis på baggrund af følgende spørgsmål: *I hvilken grad understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børn som medskabere af egen udvikling i disse udvalgte situationer?*

2.1.1.1 Smørhullet - Børnehave Varde's vurdering

2.2 Dannelse og børneperspektiv

Refleksionsspørgsmål til inspiration

- Hvordan forstår vi dannelse? Og hvordan afspejles den forståelse i tilrettelæggelsen af vores pædagogiske læringsmiljø?
- Hvordan skaber vi lige deltagelsesmuligheder for de børn, der har brug for støtte til at komme med initiativer og bruge deres demokratiske stemme?
- Hvornår har vi senest brugt børnenes perspektiver som grundlag for at udvikle vores pædagogiske læringsmiljø?
- I hvilke situationer kunne det være relevant at inddrage børnenes perspektiver, hvor vi ikke gør det i dag?

I Smørhullet forstår vi dannelse som rejsen mod at blive livsduelige samfundsborgere. Gennem de erfaringer vi gør os, skaber vi et repertoire af handle-mønstre, som vi tager med os ud i mødet med verden. Vi har respekt for hinandens forskellighed og ønsker at alle oplever sig som en del af fælleskabet, og at vores forskelligheder bliver en styrke. At man har værdi, blot for at være den, man er. Vi ønsker, at børnene gør sig erfaringer med, at man godt kan sige sin mening, samtidig med at man i nogle situationer er nødt til at gå på kompromis med egne ønsker for at være en del af et demokratisk fælleskab. Derfor ønsker vi at give det enkelte barn en stemme og understøtter en kultur, hvor evnen til at agumentere for sine synspunkter er lige så vigtig som evnen til at gå på kompromis - f.eks. når man skal komme til enighed om legens forløb og børnenes roller ind i legen. Vi ønsker, at børnene bliver i stand til at se nuanceret på verden. Vi voksne har en stor rolle ind i dette, sammen med forældrene, da vi er rollemodeller, som børnene kan spejle sig i, indirekte er de voksne spejlet på, hvad børnene oplever som rigtigt og forkert.

Specielt i de små læringsgrupper giver vi det enkelte barn mulighed for at gøre sig erfaringer med at bidrage og arbejde med sine styrker. Den voksne har en stor rolle i at støtte, guide og vejlede barnet i sin dannelsesproces, det gøres blandt andet via samspilstemaerne fra ICDP. Den voksne er også ansvarlig for, at alle har lige mulighed for at komme til orde, ligesom den voksne skal forstørre det stille barns bidrag, så det ikke forsvinder i mængden.

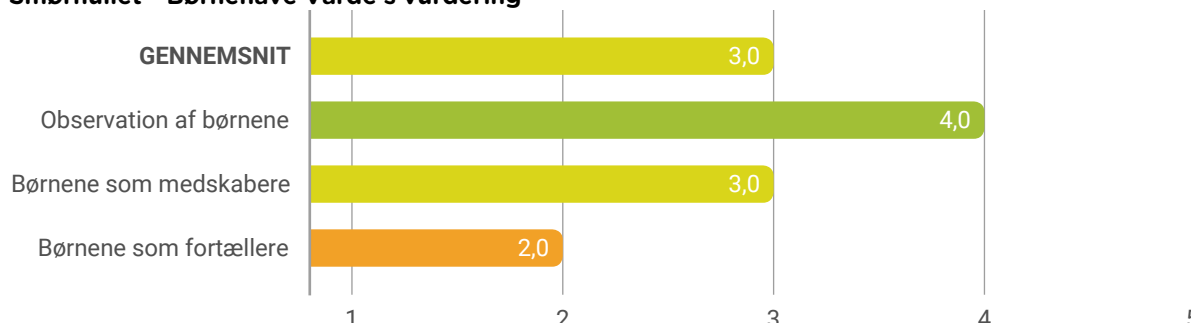
I udviklingen af det pædagogiske læringsmiljø, hvor barnets perspektiv kommer i centrum, er de voksne bevidste om at følge børnenes spor og ikke lade sig styre af et produkt. Vi er i højere grad optaget af processen og de læringsmål der arbejdes med. Et stort ønske i personalegruppen er at lade sig styre mindre af "tiden" og følge børnenes initiativer. For at blive bedre til dette arbejdes med en bevidsthed hos de voksne, hvor de arbejder på deres forforståelser og mening om, hvordan aktiviteterne bør forløbe. I høj grad handler det om at have tillid til, at børnene kan mærke sig selv og træffe egne valg på baggrund af disse følelser.

2.2.1 Vurdering

Nedenstående graf viser Smørhullet - Børnehave Varde's vurdering af egen praksis på baggrund af følgende spørgsmål:
I hvilken grad bruger vi disse udvalgte tilgange til at inddrage børnenes perspektiver?

2.2.1.1 Smørhullet - Børnehave Varde's vurdering

2.3 Leg

Refleksionsspørgsmål til inspiration

- Hvordan oplever børnene i vores dagtilbud, at vi anerkender og skaber rum for legen i den hverdag og i det pædagogiske læringsmiljø, vi tilrettelægger for børnene?
- Hvordan skaber vi lige deltagelsesmuligheder for de børn, der har brug for støtte til at komme med initiativer og bruge deres demokratiske stemme?
- Hvad gør vi for, at børnene får mulighed for at afprøve forskellige roller og positioner i legen?
- Hvordan har vi undersøgt den læring og udvikling, der sker i børnenes leg?

I gennem de sidste 1,5 år, hvor vi har skulle strukturere os i forhold til corona restriktioner, oplever vi, at legen og relationerne har haft gode kår, fordi børnene kun har skullet forholde sig til deres egen gruppe. Det har også stillet krav til de voksne i forhold til at indrette både inde- og uderummet, så der er etableret legemiljøer, hvor der har været mulighed for ro og fordybelse. Der har været fokus på at skabe rum i rummet samt at finde materialer eller legetøj, som kunne understøtte børnenes fantasi, ideér og inspirere til leg eller koble tråde til de vokseninitierede aktiviteter.

De voksne har en opgave i at gøre det usynlige synlig, forstået på den måde, at de har en opgave i at guide de børn, som ikke af sig selv søger legerelationer og forstørre deres bidrag ind i legen. Det kan gøres ved at være aktivt deltagende i legen, hjælpe med at sætte en ramme for legen, inddrage samarbejdsøvelser, så børnene bliver opmærksomme på hinanden og inviterer hinanden med i legen. Vi bruger også de små grupper i forhold til at styrke relationerne på tværs af børnene, da de børn, som er udfordret i den store gruppe, oftest er mere trygge i den lille overskuelige gruppe og dermed har et overskud til at komme i flow.

Det handler meget om, at den voksne kan observere og stå på sidelinjen, da indblanding fra den voksne i nogle tilfælde kan være en trussel for legen i form af forstyrrelse. Derfor må de voksne indtage rollen, som barn, når de indgår i legen og med indlevelse være tilgængelig og udvise nysgerrighed på børnenes strategier i legen.

Specielt i forhold til legepladsen har vi nogle ting i støbeskeen i form af at inddrage den viden, vores kolleger, som har deltaget i "Pædagogens forandringsrejse", har tilegnet sig. Det handler meget om de voksnes placering og roller på legepladsen.

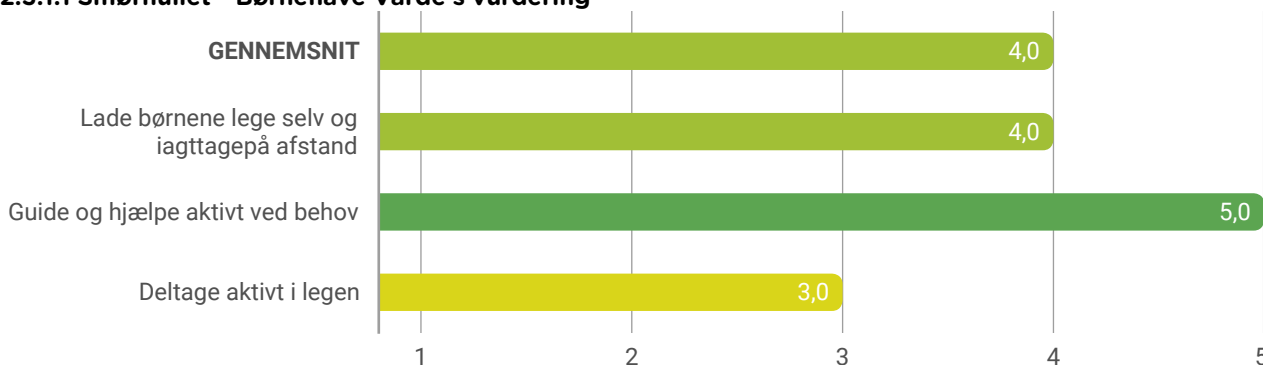

2.3.1 Vurdering

Nedenstående graf viser Smørhullet - Børnehave Varde's vurdering af egen praksis på baggrund af følgende spørgsmål: *I hvilken grad bruger vi disse udvalgte tilgange til at understøtte børnenes leg, så legen udvikler sig positivt for alle børn?*

2.3.1.1 Smørhullet - Børnehave Varde's vurdering

2.4 Læring

Refleksionsspørgsmål til inspiration

- Hvordan tilrettelægger vi det pædagogiske læringsmiljø, så det både støtter børnenes kropslige, følelsesmæssige, sociale og kognitive læring?
- På hvilke måder har vi fokus på læring gennem hele dagen (i både leg, aktiviteter og rutiner)?
- Hvad er vores rolle i forhold til at understøtte børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse i børneinitierede lege og aktiviteter?
- Hvordan arbejder vi med at følge op på, om vi lykkedes med at tilrettelægge pædagogiske læringsmiljøer ud fra en bred læringsforståelse?

Ved at være voksne som har noget på sinde, der gennem planlægning af de pædagogiske aktiviteter og strukturering af dagen, skaber et miljø, som giver ringe i vandet. Den voksne skal være inspirerende, gøre det de siger og være til at stole på. Vi arbejder med læring ved at veksle mellem aktiviteter i den store gruppe og de små læringsgrupper til den frie leg, samt finde læringen i de skjulte, f.eks. overgange og rutiner, hvor det handler om at give tid og lade børnene selv.

Alt efter hvor børnene er, bruges konkrete til at understøtte deres læring, det kan være en bog, musik, film, forskellige materialer, dialoger om oplevelser og refleksioner om vores oplevelser.

Igen handler det om at give tid, da erfaringer kræver tid, DET er svært at gøre noget for første gang, så hav opmærksomhed på at forstørre børnenes succes, når de lykkes. I personalegruppen har vi opdaget, at det er vigtigt, at vi er afstemte om, hvordan vi hjælper børnene. Vi har tendens til at tage deres selvhjulpethed fra dem ved at gøre tingene for dem. Vi fratager dem læringssituationen, hvis vi ikke lader dem eksperimentere, eller laver delmål med dem. F.eks. Jeg vil gerne hjælpe med at sætte lynlåsen sammen, så du kan lyne den op.

Gennem vores refleksions-teammøder, ser vi på, hvor vi er, er alle børn med? Hvad kan vi voksne justere hos os selv eller i forløbet, for at støtte det enkelte barn eller gruppen i læringen. Hvad skal vi byde ind med, så alle får den bedste dag i børnehaven.

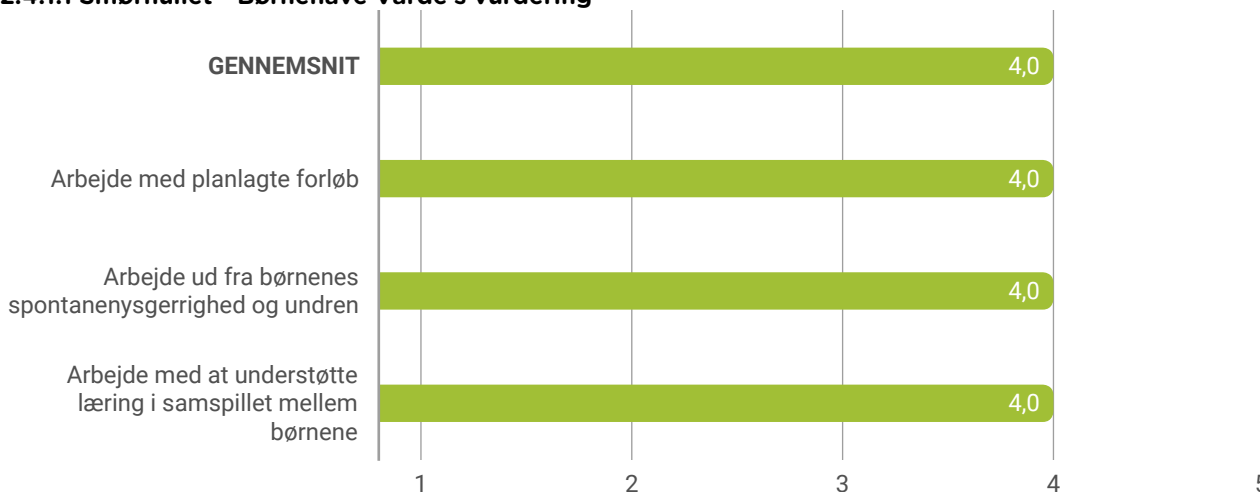
Under evalueringen er de voksne blevet nysgerrige på, hvordan de får "nej" ud af sproget og indfører et "må godt land", da vi er blevet bevidste om, at vores regler og retningslinjer i nogle tilfælde kan være hæmmende for børnenes udvikling.

2.4.1 Vurdering

Nedenstående graf viser Smørhullet - Børnehave Varde's vurdering af egen praksis på baggrund af følgende spørgsmål:
I hvilken grad har vi fokus på hver af disse udvalgte tilgange, når vi arbejder ud fra et bredt læringsbegreb?

2.4.1.1 Smørhullet - Børnehave Varde's vurdering

2.5 Børnefællesskaber

Refleksionsspørgsmål til inspiration

- Hvordan arbejder vi pædagogisk med at sikre, at alle børn oplever, at de er en del af et børnefællesskab?
- Er der noget, vi kan gøre anderledes for at give nogle børn bedre muligheder for at opbygge gode relationer?
- Hvordan understøtter vi forældrenes rolle i forhold til at bidrage til velfungerende børnefællesskaber i vores dagtilbud?
- I hvilke situationer er det lykkedes os at skabe velfungerende børnefællesskaber, hvor alle børn er med?

Alle har værdi!

Vi hjælper hinanden til, at alle er en del af fællesskabet. Vi taler om alle børn og voksne, som er i børnehaven, men også om dem som har fri, da de også er en del af fællesskabet. Vi sikrer, at barnet ikke kun har én stærk relation, men flere venner i børnehaven og kan "bruge" og hente hjælp hos flere voksne. De voksne bruger bevidst "vi" i sproget. Alle kan lege med alle og alle kan være med på deres måde. Vi arbejder med at udvide horisonten ved hjælp af at have en gåmakker, hjælpevenner, "opgave"venner og "intention-til-handling"-venner. Vi har fokus på at være sammen om mange forskellige i løbet af dagen, vi tager eksempelvis på ture i små grupper i stedet for altid at gå i den store flok. Vi husker at praktisere gruppetid/samling, selv om vi går tidligt på legepladsen.

Vi skaber fælles referencer, så vi har noget at være fælles om. Ro er med til at udvikle fællesskaber, for så er der mulighed for at være nærværende.

Som voksne har vi en rolle i at fortælle forældrene, hvem deres børn leger med, og hvem der kunne være gode nye relationer. Vi skal benævne de gode ting, så vores kommunikation i hente/bringe-situationerne ikke kun er præget af, hvad der er udfordrende eller gået galt, når forældrene oplever konflikter omkring deres barn. Vi skal som voksne altid have fokus på vores rolle, så vores sprog og gestik understøtter vores funktion som rollemodel.

Når vi skaber fælles interesser og lader børnene blive på lavt vand i stedet for at skubbe dem ud på det dybe, oplever vi, at børnefællesskabet lykkes. Vi oplever specielt stor succes, når de voksnes engagement smelter sammen med børnenes bidrag. At alle føler sig på lige fod, og man er sammen med sine legekammerater, huset summer af det emne, som der arbejdes med. f.eks i perioden med jagtprojektet i mellemgruppen og nussa i lillegruppen, her opstod

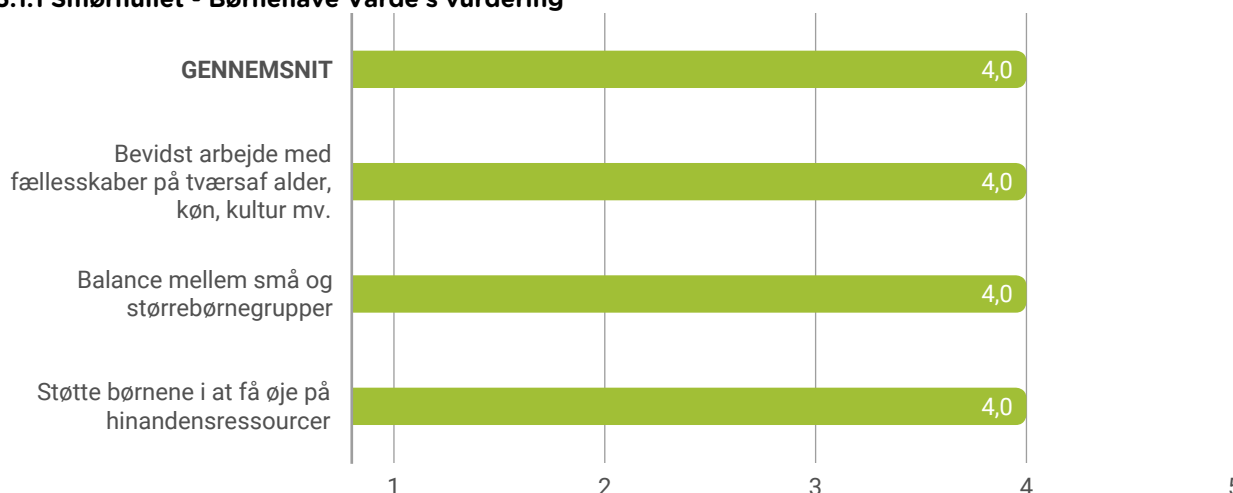

fællesskaber på tværs i gruppen, som har skabt en fælleshed, som der stadig refereres til her næsten 1,5 år efter projektet. Vi oplever noget af det samme nu med projektet "Ask og Liv", nemlig børn, som referer til fælles oplevelser udover zone adskillelsen.

2.5.1 Vurdering

Nedenstående graf viser Smørhullet - Børnehave Varde's vurdering af egen praksis på baggrund af følgende spørgsmål: *I hvilken grad bruger vi disse udvalgte tilgange til at understøtte børnefællesskaber?*

2.5.1.1 Smørhullet - Børnehave Varde's vurdering

2.6 Et pædagogisk læringsmiljø hele dagen

Refleksionsspørgsmål til inspiration

- Hvordan tilrettelægger vi vores pædagogiske praksis, så vi har et stærkt pædagogisk læringsmiljø i både leg, aktiviteter og rutiner?
- Hvilke pædagogiske overvejelser ligger til grund for den måde, vi tilrettelægger vores pædagogiske læringsmiljø på?
- Hvordan kan vi undersøge og se, hvad børnene får ud af vores måde at tilrettelægge vores pædagogiske læringsmiljø på?
- Oplever vi, at vi har brug for mere eller en anden viden og kompetence for at skabe et trygt og stimulerende pædagogisk læringsmiljø gennem hele dagen?

I løbet af et kalender år, arbejder vi typisk med 3 - 4 overordnede temaer. Forud for hvert tema udarbejder gruppen en smittemodel, hvor de sætter sig nogle overordnede mål for gruppen, som der arbejdes med. Sideløbende indtænkes de områder (delmål), som ønskes styrket hos det enkelte barn. Der arbejdes i små læringsgrupper og i den store basis gruppe. Personalet forholder sig til, hvordan dagen kan tilrettelægges, så den læring, udvikling og dannelse, der arbejdes mod, kan understøttes gennem dagen, eksempelvis ved at udvælge en lille gruppe, som har brug for at styrke deres sproglige kompetencer og inddrage dem i rutinerne omkring klargøring til madpakke. Her kan den voksne styrke børnenes kommunikative strategier. Vi øver børnenes selvhjulpenhed ved at gå i garderoben i små grupper, så der er mulighed for at guide og vejlede børnene i stedet for at gøre tingene for dem. Vi italesætter, på en stille og rolig måde, at det er vigtigt, at man har orden på sit rum, så man kan finde sine ting. Ved at være én voksen til en lille gruppe børn, kan opmærksomhed og nærhed i relationen være med til at understøtte læringssituationen for det enkelte barn og succes-raten bliver øget markant.

Gennem det sidste 1,5 år har vores arbejde været underlagt corona restriktioner. Selv om det har givet os nogle begrænsninger, så har det også åbnet vores øjne for at tænke vores struktur på en anden måde. Det, at vi har været i

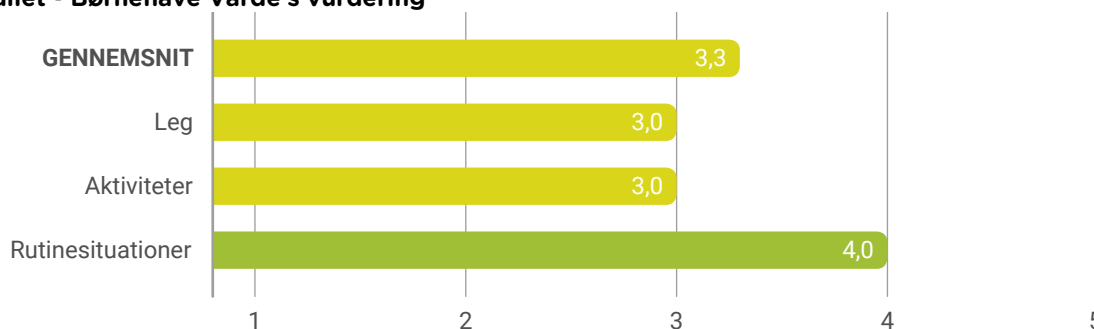
vores basisgrupper gennem det meste af dagen, har medvirket til, at vi i langt højere grad end tidligere kunne praktisere et bevidst pædagogisk læringsmiljø hele dagen. Vi har kunnet udfordre vores "Kirketid" den pædagogiske blok, som før corona var placeret i tidsrummet 9.30 - 12, og lade grænserne mellem strukturerede voksenaktiviteter og børneinitierede leg og aktiviteter glide sammen. Vi har for eksempel været på langt flere ture ud af huset i tidsrummet efter madpakker, hvor vi typisk tidligere var gået på legepladsen og den frie leg var dominerende.

Denne bevidsthed er også blevet reflekteret via de forstyrelser vi i personalegruppen har fået fra vores kolleger, som har været afsted på uddannelse i de styrkede pædagogiske læreplaner, pædagogens forandringsrejse og projektet demokrati og medborgerskab. De prøvehandlinger, der er blevet arbejdet med i de forskellige forløb, har dannet grundlag for at danne en rød tråd mellem leg, aktiviteter og rutinesituationer til gavn for læringsmiljøet i huset. Det pædagogiske læringsmiljø vil i den kommende periode være et af de områder, vi ønsker at have endnu mere i fokus.

2.6.1 Vurdering

Nedenstående graf viser Smørhullet - Børnehave Varde's vurdering af egen praksis på baggrund af følgende spørgsmål: *I hvilken grad lykkes vi med, at forældrene er aktive medspillere om børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse inden for disse udvalgte dimensioner?*

2.6.1.1 Smørhullet - Børnehave Varde's vurdering

2.7 Samarbejde med forældre om børns læring

Refleksionsspørgsmål til inspiration

- Hvordan tilrettelægger vi vores pædagogiske praksis, så vi har et stærkt pædagogisk læringsmiljø i både leg, aktiviteter og rutiner?
- Hvordan oplever vi samarbejdet med forældrene i forhold til at rådgive og vejlede dem om deres barns trivsel, læring, udvikling og dannelse?
- Hvordan arbejder vi med at møde forældrene forskelligt og tilpasse samarbejdet ud fra deres behov?
- Hvad ved vi om, hvordan forældrene oplever vores samarbejde, rådgivning og vejledning?

Det gør vi gennem åben dialog ved afhentning og aflevering. De vigtigste beskeder bliver givet videre - både de positive og de negative. Vi bruger Aula til at give forældrene et indblik i barnets børnehaveliv gennem opslag og billeder, nyhedsbreve og ugeplaner. Besked ved ture, f.eks. hvis vi skal på cykelbanen, og børnene skal have cykler med. Det er vigtigt, at vi arbejder mod en åben dialog med forældrene, dette for bedre at kunne arbejde med eventuelle udfordringer. Vi skal være nysgerrige på familiernes strategier. Vi skal ikke være stigmatiserende, men vi skal have fokus på forskellige måder at være familie på og arbejde løsningsorienteret med udfordringer eller problematikker. Vi inddrager forældrene i arbejdet med deres børn, via møder og handleplaner, hvor det giver mening at udarbejde en sådan.

Sociale arrangementer har også betydning for forældresamarbejdet, da vi her mødes på anden måde end i dagligdagen.

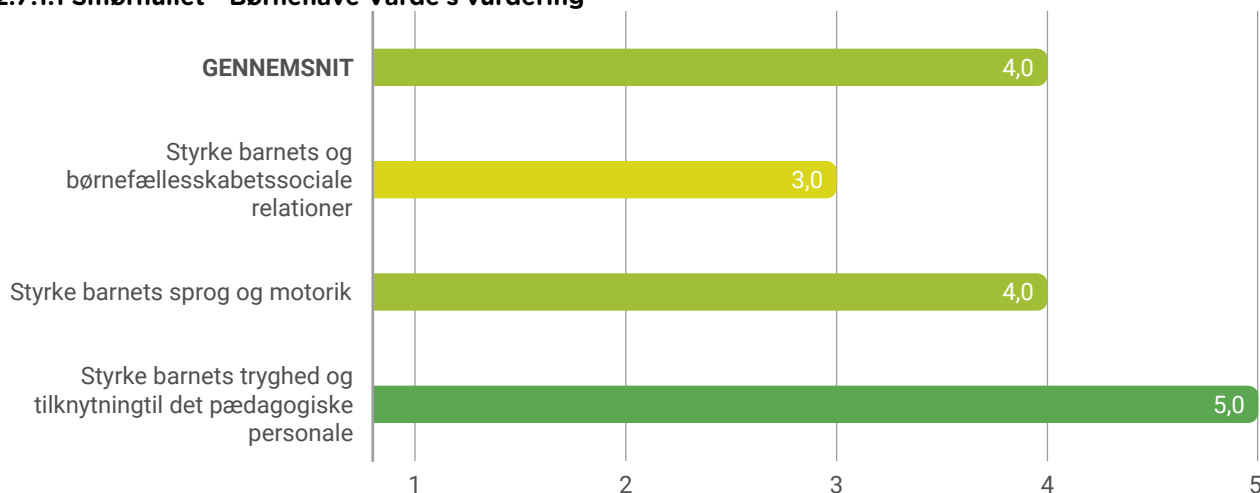

2.7.1 Vurdering

Nedenstående graf viser Smørhullet - Børnehave Varde's vurdering af egen praksis på baggrund af følgende spørgsmål: *I hvilken grad skaber vi et pædagogisk læringsmiljø for alle børn, hvor børnene får de bedste betingelser for at trives, lære, udvikle sig og dannes inden for disse udvalgte situationer?*

2.7.1.1 Smørhullet - Børnehave Varde's vurdering

2.8 Børn i udsatte positioner

Refleksionsspørgsmål til inspiration

- Hvordan tilrettelægger vi vores pædagogiske læringsmiljøer, så de understøtter læring, trivsel, udvikling og dannelse hos børn i udsatte positioner?
- Har vi i tilstrækkeligt omfang faglige dialoger om, hvordan vi kan understøtte, at børn i udsatte positioner trives og ses i vores pædagogiske læringsmiljø?
- Hvordan sikrer vi, at vi har blik for alle de børn, der er i periferien af børnefællesskabet - og dem, hvis udsathed er mindre synlig?
- Hvordan fungerer vores eventuelle samarbejde med andre instanser som PPR, sundhedspleje, tale-høre-pædagog mv.?

Vi øver os i at have fokus på at indrette læringsmiljøer, som giver rum og mulighed for at barnet kan trække sig og koble fra sammen med en voksen - eller med en voksen i nærheden. Vi har fokus på de udsatte børns interesser og bruger disse konstruktivt i dagligdagen.

Personalet har øje for, at alle børn ikke nødvendigvis behøver at lave det samme. Vi giver lov til, at det er okay at trække sig for blot at observere legen, aktiviteten, relationen. Personalet tager ansvar for det læringsrum, børnene har, og at børnene ikke nødvendigvis behøver at have "fælles front". Vi har øje for vores rolle, og at vi evt. skal starte med os selv og vores egne forforståelser, når et barn er i en udsat position i børnegruppen.

Vi anvender teknikkerne fra ICDP eller inklusionskortlægning, og vi tør udstille vores praksis gennem videooptagelser af vores praksis, som bruges til kollegial sparring, hvor vi kan få øje på vores blinde pletter i forhold til egen praksis. Vi sætter dialogprofilerne noget mere i spil og har dialoger i gruppen omkring de generelle relationer i gruppe - børnefællesskaberne - Alle har værdi!

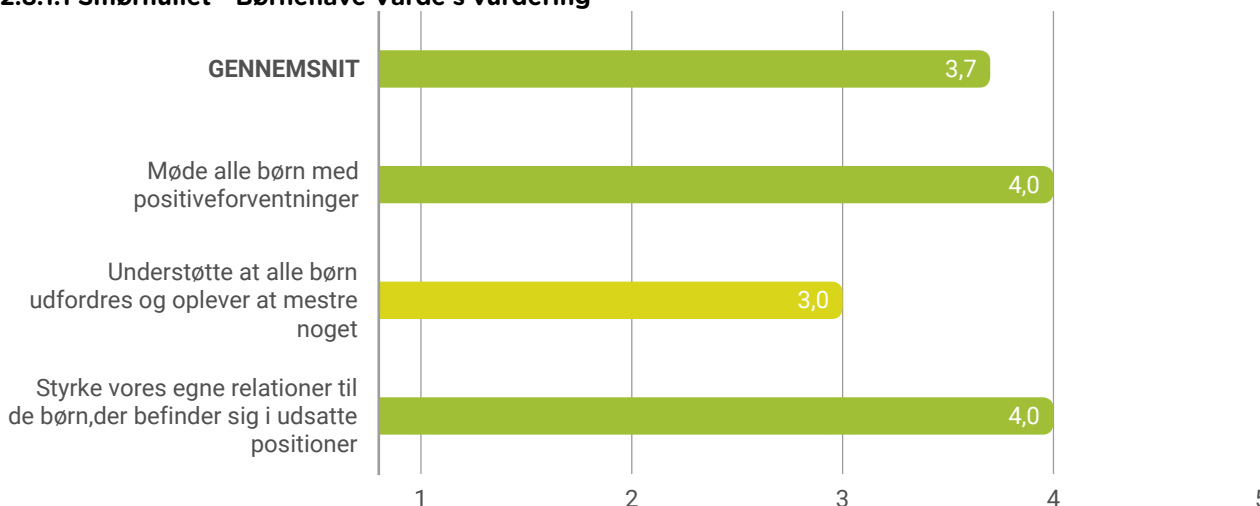
Vores samarbejde med tværfaglige samarbejdspartnere fungerer godt.

2.8.1 Vurdering

Nedenstående graf viser Smørhullet - Børnehave Varde's vurdering af egen praksis på baggrund af følgende spørgsmål: *I hvilken grad bruger vi disse udvalgte pædagogiske tilgange til at sikre, at alle børn trives, lærer, udvikler sig og dannes i børnefællesskaberne?*

2.8.1.1 Smørhullet - Børnehave Varde's vurdering

2.9 Pædagogisk læringsmiljø med sammenhæng til børnehaveklassen

Refleksionsspørgsmål til inspiration

- Hvilke gode eller dårlige erfaringer har vi med pædagogiske tiltag og initiativer rettet mod kommende skolebørn?
- Hvad mener vi, er de vigtigste faktorer for, at børn oplever tryghed og sammenhæng i overgange?
- Hvordan oplever vi samarbejdet med skole, fritidshjem/SFO eller andre dagtilbud i forbindelse med overgange?
- Hvordan kan vi følge op på, hvordan børnene har oplevet overgangen fra dagtilbud til skole eller SFO/fritidshjem?

I Smørhullet samler vi alle de kommende skolebørn i Sky-gruppen året inden, de skal starte i skole. Det gør vi, fordi vi vurderer, at vi i højere grad kan arbejde målrettet med at sikre en sammenhæng til børnehaveklassen og skolen, og at det enkelte barn oplever en tryghed i overgangen. Vi mener, det er en vigtig forudsætning, at vi arbejder med børnenes robusthed, så de føler sig klar til at forlade børnehaven og starte på et nyt kapitel i deres liv.

Vi ønsker at være en del af overgangen til børnehaveklassen, da vi mener, at de første bekendskaber til den nye kontekst, gøres mere tryk i samværet med kendte voksne. Derfor ser vi det som et vigtigt arbejde at sikre en god overgang. Vi prioriterer samarbejdet med børnehaveklassen for at sikre at overgangen bliver så tryk som mulig. Vi arbejder med besøgsdage, overgangsobjekter og samarbejde med de øvrige institutioner, så børnene møder flere af deres potentielle klassekammerater inden skolestart.

Fokuspunkter i Skygruppen er accept af hinanden og forståelse for hinandens forskelligheder. At vi kan fungere i gruppen, at alle er vigtige for, at vi kan fungere som gruppe. At børnene opdager deres styrker og oplever, at de kan bruge dem konstruktivt.

Vi oplever også, det er vigtigt at arbejde med, at barnet får en bevidsthed om, hvad de er en del af, hvad sker der omkring dem, hvor skal vi hen på tur? Hvilken dag er det? Børnene fortæller om, hvad de har lavet i weekenden. Derudover skal de kunne holde styr på deres ting, hvor er min trøje/sko osv.

August 2021 afleverer vi de første børn til Frelloskolen, da skolen er helt ny, har vi ikke på nuværende tidspunkt fået beskrevet, hvordan vi i samarbejde med børnehaveklasselederne får skabt den bedste overgang.

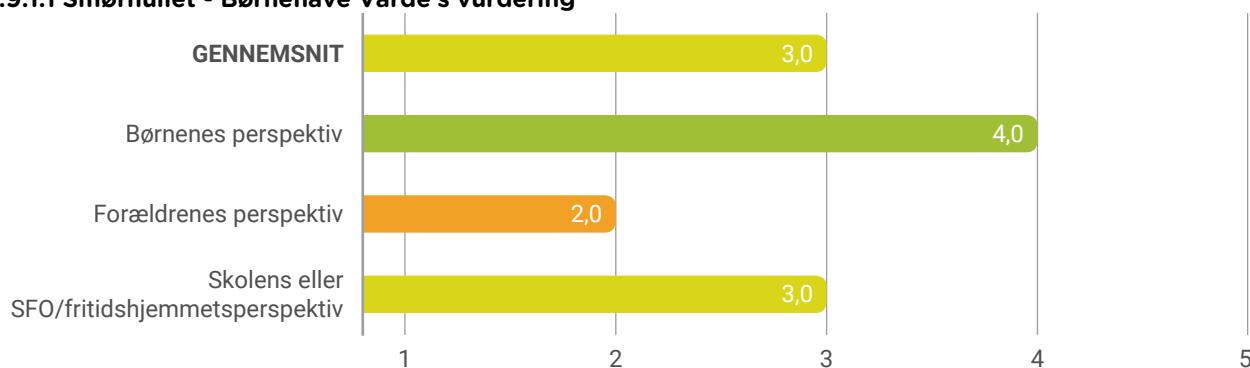
Vi ser frem til et konstruktivt samarbejde, hvor vi kan sikre den bedste sammenhæng mellem børnehave og skolen.

2.9.1 Vurdering

Nedenstående graf viser Smørhullet - Børnehave Varde's vurdering af egen praksis på baggrund af følgende spørgsmål:

I hvilken grad inddrager vi disse udvalgte perspektiver for at sikre sammenhæng i de forskellige overgange?

2.9.1.1 Smørhullet - Børnehave Varde's vurdering

3 DET PÆDAGOGISKE GRUNDLAG - SELVEVALUERING 2019 - FOKUSOMRÅDER

3.1 Samspil og relationer

Refleksionsspørgsmål til inspiration

- Hvad kendetegner de situationer, hvor vi oplever nærvær mellem os og børnene, og vi er fordybede sammen?
- Hvornår oplever vi, at vi ikke er tilgængelige for børnene og ikke har mulighed for at reagere på deres behov?
- Hvordan kommunikerer vi med børnene, både kropsligt og sprogligt, i forskellige situationer i løbet af dagen?
- Hvordan kan vi understøtte det enkelte barns trygge tilknytning gennem det pædagogiske arbejde med hele børnegruppen?

Corona - det har været udfordrende at skabe tillidsfuld og tryk relation til børnene fra de andre basis grupper under corona. Børnene er blevet meget knyttet til deres voksne fra gruppen.

De situationer, som kendetegnes ved nærvær og fordybelse mellem børn og voksne, er, når vi skaber en tryk tilknytning til børnene, og møder børnene der hvor børnene er.

Vi er nysgerrige i mødet med barnet og spørger ind til deres oplevelser og interesser, vi er fordybet i samspillet med børnene.

Vi justerer os efter, hvilket barn vi er sammen med, vi er opmærksomme og lyttende.

Vi oplever, at det kan være svært at være fuldt tilgængelig for de andre børn, når vi trøster eller hjælper et barn.

Når et barn har en rigtig god relation til kun én voksen, og ikke har tillid til at andre kan hjælpe.

Hvis vi ikke har mulighed for at følge barnet spor.

For at sikre den gode relation er vi bevidste om vores sprog, både verbalt og fysisk. Vi er imødekommende og positive, når vi møder børnene.

Vi taler anerkendende til børnene, bruger principperne fra ICDP, vores mimik og stemme, vi justerer og regulerer os efter barnet.

For at understøtte det enkelte barns trykke tilknytning med hele børnegruppen, bruges gruppetiden aktivt sammen med de pædagogiske aktiviteter og i de små læringsgrupper.

Her er der fokus på at højne børnenes forskellige kompetencer, skabe fællesskaber - herunder følelsen af at være vigtig for fællesskabet. Vi bruger f.eks. sanglege og samarbejdsøvelser

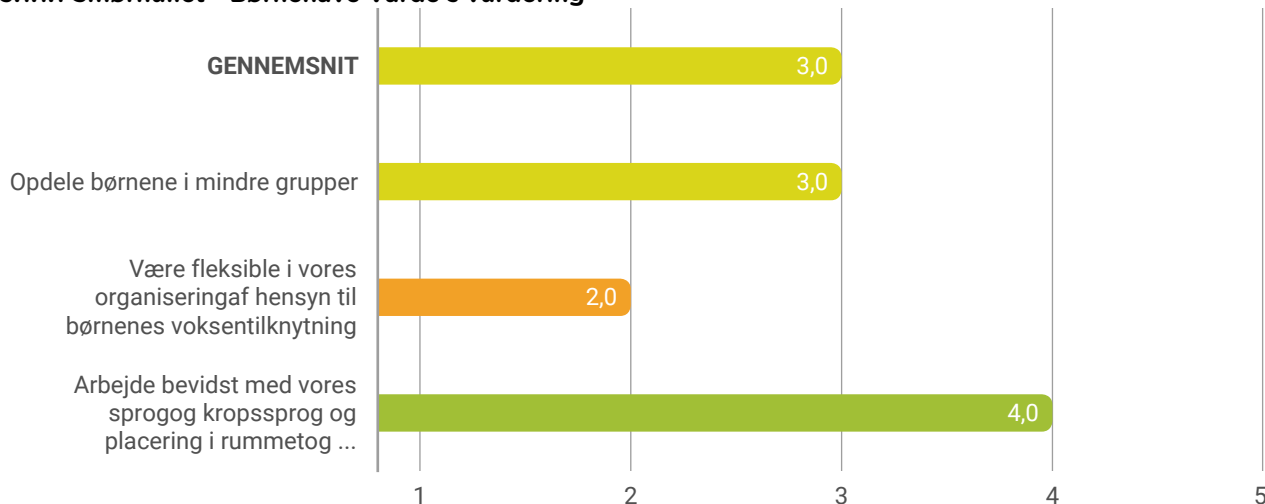
De voksne indtager en støttende rolle og guider barnet ud fra dets niveau. I personalegruppen skal der være en bevidsthed om, at vi er rollemøller, og at vi er et spejl for alle, som kommer i Smørhullet.

3.1.1 Vurdering

Nedenstående graf viser Smørhullet - Børnehave Varde's vurdering af egen praksis på baggrund af følgende spørgsmål:
I hvilken grad har vi fokus på disse udvalgte tilgange i vores arbejde med at skabe gode samspil og relationer?

3.1.1.1 Smørhullet - Børnehave Varde's vurdering

3.2 Evaluerende pædagogisk praksis

Refleksionsspørgsmål til inspiration

- Hvordan evaluerer vi det pædagogiske læringsmiljø i sammenhæng med børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse?
- Hvad gør vi for at sikre, at vores løbende evaluering er systematisk?
- Hvordan sikrer vi, at vores evalueringer har fokus på sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse frem for på aktiviteterne eller på børnenes læring?
- Hvordan sikrer vi, at vi anvender den viden, vi får fra vores evaluering til at justere vores pædagogiske læringsmiljø?

I Smørhullet er vi igang med at styrke vores evalueringskultur og arbejde med flere modeller. Grundet corona har nogle ting været sat på standby, da det ikke har været muligt at få den instruktion, som er en forudsætning for at benytte metoden.

Så på nuværende tidspunkt benytter vi af os refleksionsmøder og teamrefleksionsmøder, hvor de temaer og aktiviteter vi arbejder med evalueres via refleksionsnoter og erfaringer gennem forløbet.

Vi anvender de data, vi genererer bl.a. gennem dialogprofiler og sprogvurderinger, når vi planlægger og evaluerer den pædagogiske praksis. I forhold til det enkelte barn(indsatser), arbejder vi med handleplaner, som evalueres løbende i det regi der arbejdes med planen. Det kan være internt, i samarbejde med forældre og/eller eksterne samarbejdspartner. Vi har besluttet, at denne selvevaluering i forhold til den nye styrkede pædagogiske læreplan, løbende skal indgå på vores personalemøder, hvor vi vil vælge et tema ud, så vi løbende holder os opdateret på, hvor vi kan udvikle vores pædagogiske praksis.

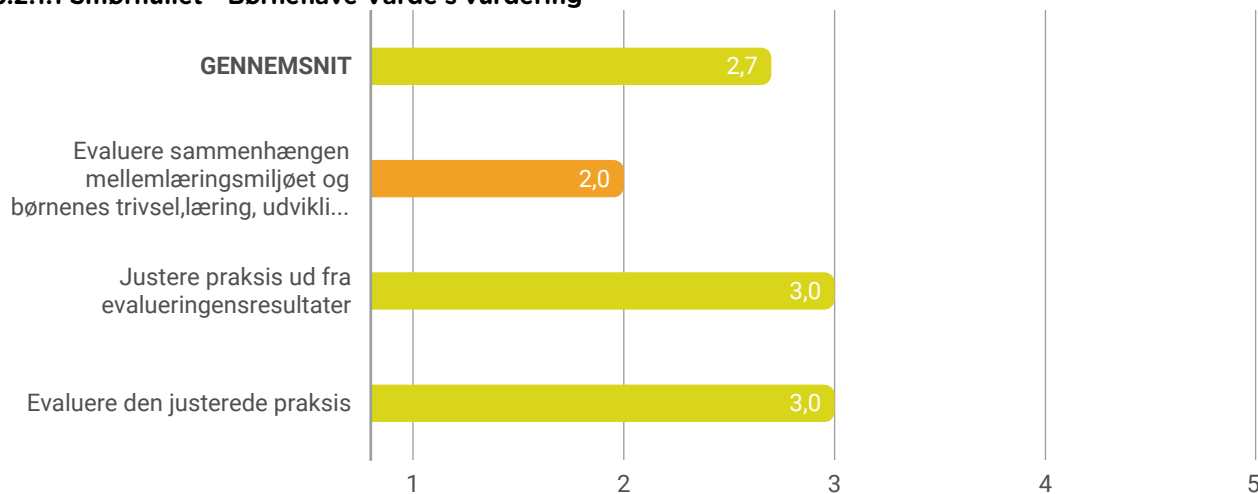

3.2.1 Vurdering

Nedenstående graf viser Smørhullet - Børnehave Varde's vurdering af egen praksis på baggrund af følgende spørgsmål:
I hvilken grad er vi opmærksomme på disse udvalgte dimensioner, når vi evaluerer vores pædagogiske praksis?

3.2.1.1 Smørhullet - Børnehave Varde's vurdering

4 DEN PÆDAGOGISKE LÆREPLAN

Den pædagogiske læreplan udgør rammen og den fælles retning for vores pædagogiske arbejde med børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse. Læreplanen er et levende dokument, som kort beskriver vores pædagogiske overvejelser og refleksioner med eksempler, der er retningsgivende for det daglige pædagogiske arbejde.

4.1 Børnesyn, Dannelse og børneperspektiv, Leg, Læring og Børnefællesskaber

Først forholder I jer til de fem elementer:

- Børnesyn, Dannelse og børneperspektiv, Leg, Læring, Børnefællesskaber.

I kan beskrive elementerne samlet eller hver for sig. De øvrige elementer i det pædagogiske grundlag skal ifølge loven fremgå særskilt af den pædagogiske læreplan. Disse elementer forholder I jer til lidt senere (Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 15)

Hvordan kommer de fem centrale elementer fra det fælles pædagogiske grundlag til udtryk hos os og bliver omsat i vores hverdag sammen med børnene?

Det, at være barn, er en værdi i sig selv. Vi ser børn som selvstændige individer, der aktivt bidrager til deres egen udvikling gennem relationer, krav og passende udfordringer fra kærlige voksne. Børn har, fra de bliver født, brug for en tæt følelsesmæssig relation til de voksne. Børn fødes med biologiske forudsætninger, men de har brug for aktivt samvær og positiv interesse fra andre mennesker for at udvikle deres personlighed. Det enkelte barn er unikt og har krav på at blive mødt med respekt for sin person og baggrund. Børn er født med mange potentialer og lyst til at lære om og udforske verden, men udviklingshastigheden varierer fra barn til barn. Her er det vores opgave at støtte børnene, der hvor de er i deres udvikling. Vi har en anerkendende tilgang til børnene og lægger vægt på et omsorgsfuldt miljø, der giver plads til udvikling i trygge rammer.

Vi er i Dagtilbuddet Midt stærkt inspireret af det pædagogiske værktøj ICDP. ICDP er en forkortelse af International Child Development Program, og er udviklet af den norske psykologiprofessor Karsten Hundige, Oslo. Der er tale om et såkaldt sensitiveringsprogram, hvor målet er at forbedre pædagogernes evne til at møde deres vuggestue- og børnehavebørn på børnenes egne præmisser både emotionelt og i kognitiv forstand. Hundige antager, at børn og unges udvikling og læring helt afhænger af de voksne, der omgiver dem - derfor er det også oplagt at fokusere på de professionelle kompetencer, når man vil forbedre en pædagogisk praksis. Bolden ligger, ifølge Hundige, hos de professionelle - ikke hos den lærende (barnet).

Vi tror på, at små fællesskaber styrker børnenes sociale færdigheder - at være en del af et overskueligt fællesskab, giver barnet mulighed for at opleve og afprøve sig selv i forhold til andre i et trygt og anerkendende miljø. Når barnet er trygt, kan det erobre og udvikle sig i det store fællesskab sammen med sin lille flok og kendte voksne.

Når børnenestarter i børnehaven, vil fokus typisk være på venskaber og kropsbevidsthed. Her vil der være fokus på relationerne, og hvad man kan med hinanden. Børnene vil være optaget af at dele, samt at give og tage fra hinanden. Vi viser børnene legemuligheder, så de første legerelationer og lege kan begynde. Det gør vi ved at sidde sammen med børnene og vise dem hvordan, og ved at skabe indbydende læringsmiljøer på stuen, som opfordrer til leg.

Vi bruger nærmiljøets legepladser, cykelbanen og sky-gruppen cykler på længere cykelture. Vi besøger steder, hvor der er naturoplevelser, som vi gerne vil vise børnene. Børnene får naturoplevelser, når de kører afsted med vores egen bus i Dagtilbuddet Midt. Legepladserne i området kan bruges til at øge kropsbevidsthed og give børnene erfaringer med, hvor meget kroppen kan. De første erfaringer med at blive selvhjulpne sker i garderoben, ved måltidet og ved middagsluren. F.eks. - tage tøj af og på, dække bord og ryde af. Der er megen læring for børnene i hverdagsrutinerne.

Det er alle dele af barnets dag, såvel i daginstitutionen som i hjemmet, der er med til at understøtte barnets dannelse og forudsætning for udvikling. Ligeledes væsentligt, at forældrene i samarbejde med institutionen har et medansvar i at skabe velfungerende børnefællesskaber præget af anerkendelse af alle familier, uanset disses forudsætninger.

Legen har en værdi i sig selv og er en gennemgående del af hverdagen for børn og voksne i vores dagtilbud.

Legen er grundlæggende for børns sociale og personlige læring og udvikling. Legen fremmer bl.a. fantasi, virkelyst, sprog, nysgerrighed, sociale kompetencer, selvværd og identitet.

Børns spontane og selvorganiserede leg skal både anerkendes og respekteres og gives betydelig plads i hverdagen. De voksne vurderer løbende, systematisk og reflekteret, om det er nødvendigt at rammesætte lege, så alle børnene trives i legen og får mod på at prøve nye roller og sociale kombinationer af, og om barnet har en positiv oplevelse af at "være med".

Legen understøtter muligheden for udvikling af kompetencer i forhold til de pædagogiske mål under hvert læreplanstema, som personalet har udvalgt som fokus. I Fra Intention Til Handling er legen en grundlæggende præmis for arbejdet med læreplanstemaerne.

Det er væsentligt, at den voksne går foran, bagved og ved siden af barnet. Det betyder, at den voksne også skal initiere og lege med børnene.

Læring i Dagtilbuddet Midt er i vores optik både tilrettelagte pædagogiske aktiviteter og børneinitierede lege. Det er vigtigt, at begge dele er en del af hverdagen i Dagtilbuddet Midt, hvor aktiviteterne og legene har fokus på børnenes formåen og nuværende udviklingsniveau. Det betyder for eksempel, at de mindste børn i dagtilbuddet bruger lang tid på at være sammen med de primære voksne og gruppen på "stuen" eller på legepladsen, da fokus er at blive tryk nok til at kunne overskue nye indtryk og det store fællesskab. Modsat vil dagtilbuddets ældste børn ofte være på tur eller med i en aktivitet, der er tilpasset deres aktuelle udvikling på en anden måde.

Læring skal forstås bredt. Læring sker for eksempel gennem leg, relationer, daglige rutiner, planlagte aktiviteter, udforskning af naturen og ved at blive udfordret

Vores fornemmeste opgave er at have noget på sinde i forhold til børnenes læring, at vi reflekterer over vores pædagogiske praksis og børnenes nærmeste udviklingszone. Hvordan justerer vi os i forhold til det, børnene viser i samspillet?

Arbejde med planlagte forløb.

I Dagtilbuddet Midt arbejder vi med "Fra Intention til Handling" - som er en fælles arbejdsramme til understøttelse af den pædagogiske praksis.

Udgangspunktet i FITH er små (4-8 børn) læringsgrupper, hvor børnene er sammensat efter alder og udviklingsniveau.

Den voksne tilpasser løbende aktiviteten og justerer sig, så det enkelte barns interesse ikke tabes. I samspillet med barnet er det vigtigt at være opmærksom på barnets ønsker og handlinger, følelser og kropssprog. Til en vis grad følge barnets initiativ, og vise interesse for det, barnet er optaget af. Barnet vil opfatte, at den voksne værdsætter, dets initiativer, når der svares på dets udspil. Den voksne må skiftevis lade barnet føre an og hjælpe og understøtte barnet i aktiviteter, der udvider barnets kompetencer.

ICDP - International Child Development Program - de 8 samspilstemaer tænkes ind og anvendes i enhver kommunikation, interaktion og relation med barnet.

Der er varme og nære relationer, som udfoldes gennem tydelighed og anerkendelse i kommunikation og respons - ed både voksne og børn. Det er derfor vigtigt, at de voksne indgår i nærværende, lyttende og anerkendende kommunikation med det enkelte barn og børnegruppe og har samme opmærksomhed på de roller og positioner, som barnet tager eller bliver givet i børnegruppen.

Den voksne er følelsesmæssigt tilgængelig og viser glæde og entusiasme for samværet. Den følelsesmæssige kommunikation skaber udtryk for mange relationelle følelser: Glæde, vrede og sorg.

En spejling giver barnet selvværd. Barnet oplever og føler, at det betyder noget, at det har værdi for den voksne, det er sammen med.

4.2 Pædagogisk læringsmiljø

"Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det enkelte dagtilbud hele dagen etablerer et pædagogisk læringsmiljø, der med leg, planlagte vokseninitierede aktiviteter, spontane aktiviteter, børneinitierede aktiviteter samt daglige rutiner giver børnene mulighed for at trives, lære, udvikle sig og dannes.

Det pædagogiske læringsmiljø skal tilrettelægges, så det inddrager hensynet til børnenes perspektiv og deltagelse, børnefællesskabet, børnegruppens sammensætning og børnenes forskellige forudsætninger." (Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 22-23)

Hvordan skaber vi hele dagen et pædagogisk læringsmiljø, der giver alle børn mulighed for at trives, lære, udvikle sig og dannes?

Vi har i Dagtilbuddet Midt arbejdet meget med overgange og rutiner i dagligdagen. Målet er, at børnene skal opleve hverdagen som glidende og naturlig med faste rutiner. Vi ser alle områder i dagtilbuddet og alle tidspunkter i dagligdagen som læringsmiljøer og som læringsrum. Vi oplever, at en struktureret og velforberedt voksen giver forudsigelighed, overblik og ro til at børnene kan være i flow både i leg og i læring.

Personalet planlægger forskellige temaer og arbejder med "Fra Intention Til Handling", som løbende evalueres via pædagogernes egne og via systematiserede refleksioner. Et eksempel på en rutine kunne være om formiddagen, hvor vi skal på legepladsen - at tage tøj og sko på i garderoben kan i perioder udvikle sig til en længere fordybelse i selvhjulpethed. Her bliver garderoben et læringsmiljø, hvor der er fokus på selvhjulpethed. Det kan ende med, at vi bruger det meste af formiddagen i garderoben, og kun en lille del på legepladsen. Barnet øver sig sammen med den understøttende voksne.

I dagtilbuddet tilpasser vi vores indretning til børnegruppen. Indretningen skal give mening for alle aldre. Vi laver de lege- og læringsrum, som vi kan se, optager børnegruppen, eller vi stiller et legemiljø op, som kan udfordre og inspirere. For eksempel en dukkekrog, et køkkenhjørne eller en madras til hoppeleg.

Når vi er ude, benytter vi nærmiljøets legepladser, cykelbanen og de grønne områder, steder børnene ofte kender i forvejen fra deres hjemmemiljø. Byen anvendes også som et læringsrum. For eksempel kan vi tale om trafikken og om at se sig for, når vi går tur. Vi opsøger, hvad der sker i nærmiljøet, for eksempel hvis der er kulturelle børnearrangementer på biblioteket eller Varde Museerne.

Vi bestræber os på, at institutionerne i Dagtilbuddet Midt fremstår indbydende, overskuelige og opryddelige, så børn og voksne kan navigere rundt i lokalerne uden alt for mange unødige indtryk og forstyrrelser. Legetøjet fremstår spændende og indbydende, og børnene og de voksne kan se, hvilke muligheder, der er, for leg, spil og aktivitet. Vi værdsætter, at det æstetiske miljø og rummene fremstår indbydende, så både børn og voksne føler sig velkomne.

4.3 Samarbejde med forældre om børns læring

"Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan dagtilbuddet samarbejder med forældrene om børns læring." (Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 24-25)

Hvordan samarbejder vi med forældrene om barnets og børnegruppens trivsel og læring?

I Dagtilbuddet Midt tilbydes nye forældre et forbesøg, vi deltager også i overgangssamtalen med barnets dagplejer eller vuggestue. Vores erfaring er, at det både for personale og forældre er en fordel at begynde samarbejdet på denne måde. Forældrene er i trygge rammer sammen med fagfolk, som kender dem og deres barn, når vi skal have den første samtale.

Når forældre og børn kommer ind ad døren om morgenen, vil vi gerne have, at de skal føle sig velkomne. Garderoben, hvor barnet starter sin dag sammen med mor/far, er et sted, hvor barnet stille og roligt kan få tøjet af. Herefter er det tid til at få sagt farvel sammen med en voksen og måske en lille kammerat. I Smørhullet har vi vinkevinduet, som er i vores fællerum. Her kan man få hjælp til at vinke sammen med "blæksprutten", som er den voksne, der har vinkefunktionen

sammen med barnet. I vores indgang finder man et billede af dagens "blæksprutte", samt et overblik over resten af personalet.

Vi vægter den daglige dialog med forældrene i hverdagen, både om morgenen, når barnet afleveres og om eftermiddagen ved afhentning. Til generelle informationer, billeder fra barnets dag med en masse aktiviteter, påmindelser om f.eks. ferie og sygdom og besked om, at barnet hentes af andre end forældrene, bruger vi kommunikationsplatformen AULA. Målet med AULA er at understøtte børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse gennem en stærk, enkel, professionel og effektiv kommunikation. Aula skal både styrke og understøtte et godt forældresamarbejde via viden om barnets dagligdag, trivsel, læring, udvikling og dannelse jf. dagtilbudslovens §7.

Vi afholder forældremøde én gang om året. Det vil som regel foregå som en overordnet snak om aldersgruppens udvikling og udfordringer. Vi taler ikke om det enkelte barn på disse møder. Det er ofte også på forældremøderne, at der grundlægges en fælles forståelse og kultur, som kan ses i hverdagen i dagtilbuddet. Man kan f.eks. blive enige om at skabe en kultur, hvor børn og voksne hjælpes ad med at rydde op efter sig selv i hverdagen. En dialog om hvor vigtigt det er at alle omtaler dagtilbuddet positivt og vigtigheden at alle hilser på hinanden.

Dagtilbuddet Midt har en overordnet forældrebestyrelse, hvor hvert dagtilbud har mulighed for at have en repræsentant i forældrebestyrelsen. Der vælges repræsentanter én gang om året. Herudover har hvert dagtilbud et lokalt forældreråd, som arrangerer sociale arrangementer i løbet af året. F.eks. en forældrearbejdsdag i dagtilbuddet, sommerfest, forældrekafe.

Der tilbydes en opstarts forældresamtale efter 3- 6 mdr., for børnehavebørnene vil der være skoleparathedssamtale inden skolestart. Vi udarbejder i fællesskab en dialogprofil, som danner grundlag for samtalen. Der vil være udarbejdet en sprogvrdering for det 3-årige og 6-årige barn til samtalen. Herudover tilbyder vi ad hoc samtaler undervejs, hvis det giver mening for barnets trivsel og udvikling. Vi kan altid invitere vores tværfaglige samarbejdspartnere med til sådan et møde. (talehøreksulenter, psykologer, socialrådgivere, fys-og ergoterapeuter etc.).

4.4 Børn i udsatte positioner

"Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det pædagogiske læringsmiljø tager højde for børn i udsatte positioner, så børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse fremmes." (Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 26)

Hvordan skaber vi et pædagogisk læringsmiljø, der tager højde for og involverer børn i udsatte positioner, så børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse fremmes?

I Dagtilbuddet Midt mener vi, at alle børn har en værdi i sig selv, som det unikke individ, det er. Barnet har krav på at blive mødt med respekt og positive forventninger til sin person uanset baggrund. Barnet er født med mange potentialer og lysten til at udforske verden, men udviklingshastigheden varierer fra barn til barn.

I vores pædagogiske læringsmiljø for denne børnegruppe, er det vigtigt for os, at alle børn er en del af fællesskabet, både de små læringsgrupper, i basisgruppen og det store fællesskab. Alle børn skal udfordres og opleve mestring i forbindelse med bl.a. børne- og vokseninitierede lege og aktiviteter.

Alle børn skal være en betydningsfuld del af børnefællesskabet, ligesom deres forældre er tilsvarende betydningsfulde i forældrefællesskabet.

Hvis vi vurderer, at et barn ikke udvikler sig hensigtsmæssigt i forhold til vores pædagogiske praksis, inddrages tværfaglige samarbejdspartnere såsom sundhedsplejen, læge, socialrådgiver og PPR. Fælles for disse er, at de kan bidrage med deres ekspertise og faglighed, og det gør, at vi i højere grad kan præcisere og tilrettelægge den pædagogiske praksis, og derved give barnet de bedste rammer for at udvikle sig, dette altid i et tæt samarbejde med forældrene.

4.5 Sammenhæng til børnehaveklassen

"Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan der i børnenes sidste år i dagtilbuddet tilrettelægges et pædagogisk læringsmiljø, der skaber sammenhæng til børnehaveklassen." (Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 27).

Hvordan tilrettelægger vi vores pædagogiske læringsmiljø for de ældste børn, så det skaber sammenhæng til børnehaveklassen? (Dette spørgsmål gælder kun dagtilbud med børn i den relevante aldersgruppe.)

Her er børnehaverne meget forskellige, alt efter om man bor i Alslev, Varde Syd eller Nord.

I Smørhullet samler vi de kommende skolebørn i Skygruppen i august måned året før, de skal starte i skole. Vi samler de kommende skolebørn i en gruppe for at supplere de aktiviteter, som pågår i børnehaven med forskellige aktiviteter, som skal være med til at sikre en sammenhæng til den kommende overgang til børnehaveklassen. Vi har primært haft et tæt samarbejde med Sct. Jacobi Skole og Brorsonskolen, da det er disse to skoler, vi oftest har afleveret børn til. Har vi børn, som skal starte på en skole uden for vores distrikt, forsøger vi i samarbejde med forældrene at sikre, at disse børn også får mulighed for at skabe en sammenhæng til deres kommende børnehaveklasse.

I samarbejdet med Sct. Jacobi Skole og Brorsonskolen med at skabe sammenhæng børnehaven og børnehaveklassen, har vi arbejdet med et årshjul. Emner i årshjulet har fx. været:

- Infomøde med kommende forældre.
- Overlevering af børn.
- Besøg af kommende børnehaveklasseleder i børnehaven.
- Besøgsdage i skole/SFO for kommende elever med børnehaven, fælles aktivitetsdag, og efterbesøg af pædagog fra børnehaven efter skolestart, er bare nogle af de punkter, som er centrale i samarbejdet.

Derudover er der også et ledelsesmæssigt samarbejde, hvor vi mødes 2 gange om året for at dele de emner, vi er optaget af, henholdsvis i børnehaverne og i skolen. Det fungerer som feedback og feedforward, dette for at bygge bro og optimere sammenhængen mellem børnehave og børnehaveklasse.

I flere år har Smørhullet haft et samarbejde med Daginstitutionen Østervang, hvor vores førskolegrupper har mødtes flere gange i løbet af foråret og lavet aktiviteter sammen. Vi har skiftevis stået for aktiviteten og mødtes på hinandens "gode" steder eller steder, som er relevante for at bygge bro til skolen, fx. arealerne i tilknytning til skolerne. Børnene lærer hinanden at kende og skaber relationer til kommende klassekammerater.

Overgangen fra børnehave til skole er en af flere livsovergange i barnets liv. En livsovergang er kendetegnet ved at den indebærer væsentlige forandringer i barnets liv, fordi barnets identitet, relationer og rolle ændres. En god overgang er, når der er fokus på barnets kompetencer, fællesskaber og nærmeste udviklingszone.

Gode overgange kræver tæt samarbejde og løbende videndeling mellem professionelle i dagtilbud og indskoling samt en målrettet opmærksomhed på en stærk sammenhængskraft. En fælles kultur og et fælles pædagogisk grundsyn for skoler og dagtilbud kan således medvirke til at skabe kontinuitet og sammenhæng i overgangen og dermed styrke læringsmiljøet og trivslen i indskolingen.

Noget af det, som de kommende Sky-børn ser frem til, når de skal starte i gruppen, er at komme til svømning på Fritidscentret. Vi har en aftale med svømmehallen i perioden september til marts, hvor vi hver tirsdag går til svømning. Det er en ordning, som Børnehavens venner er en del af, da de står for betalingen. Vores mål med at deltage i svømning er at gøre børnene fortrolige med vand, øve deres selvstændighed og gøre dem selvhjulpne i forhold til personlig hygiejne, af- og påklædning, samt holde styr på deres ting. Personalet fra børnehaven er altid med i vandet som en sikkerhed for de børn, som ikke er øvede i at gå i svømmehal.

Fra august tages den nye Frelloskole i brug, og vi ser frem til et kommende samarbejde med personalet herfra.

5 ØVRIGE KRAV TIL INDHOLDET I DEN PÆDAGOGISKE LÆREPLAN

5.1 Inddragelse af lokalsamfundet (og evt. forældrebestyrelsen)

"Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan dagtilbuddet inddrager lokalsamfundet i arbejdet med etablering af pædagogiske læringsmiljøer for børn." (Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 29)

"Det er lederen, der i forbindelse med udarbejdelse af den pædagogiske læreplan sikrer, at forældrebestyrelsen bliver inddraget i processen omkring udarbejdelse, evaluering af og opfølgning på den pædagogiske læreplan." (Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 52)

Hvordan inddrager vi lokalsamfundet i arbejdet med at skabe pædagogiske læringsmiljøer for børn samt evt. hvordan forældrebestyrelsen inddrages i arbejdet med læreplanen?

Børnene skal delagtiggøres i det, der foregår i deres nærmiljø.

Det er vigtigt, at Smørhullet støtter op om tilbud og muligheder i nærmiljøet, byen og kommunen. Dette således, at børnene oplever de forskellige læringsmiljøer og muligheder, der er i vores by og den omkringliggende natur. Smørhullet er en del af kommunale og lokale arrangementer, som kan være meget forskellige fra år til år. Eksempelvis arrangerer biblioteket højtlesning, teater, pyntning af juletræ, Handelsstandsforeningen arrangerer Middelalderfest, Halloween og beder daginstitutionerne bidrage og Open Air inviterer til koncert i Arnbjergparken. Derudover er der et tilbud til alle børn "Den kulturelle rygsæk", hvor blandt andet Varde Museerne og Musik- og billedskolen arrangerer begivenheder for alle kommunens børn. Kirken, genbrugspladsen, lokale firmaer og virksomheder inviterer os ind i forskellige projekter, her har vi øje for en god oplevelse i børnenes nærmiljø og et læringsperspektiv, alt efter hvilken børnegruppe der deltager. Vi besøger byens og kommunens skoler og andre institutioner, f.eks. plejehjem i nærområdet. Lokalt bruger vi blandt andet vores hytter ved Egekrattet og i Lunden til naturoplevelser og besøg fra "Natur/kultur Varde", som kan bidrage med mange spændende ting, der foregår udenfor. I Smørhullet er vi også glade for at benytte cykelbanen, Fritidscentret, Det gamle Varde Sommerland og Arnbjergparken.

Børn skal opleve, at:

Deres horisont udvides, og at de tager aktiv del i det omgivende samfund

Finde glæde ved at opleve og gøre brug af arrangementer, attraktioner mm. og derigennem have lyst til at gå på opdagelse i deres by og få ny viden om, hvad den kan bidrage med.

Kunne begå sig i lokalsamfundet og dermed få en forståelse for, hvad det kræver at opretholde et aktivt nærmiljø.

Det kræver voksne, der:

Er aktive og gør en stor indsats for at finde attraktive og givende lokalmiljøer for børnene og bruger de faciliteter, der er rundt omkring i byen eks. ture ud i nærmiljøet med vores bus.

Selv opsøger samarbejde med lokalmiljøets aktører og undersøger, hvad der er af muligheder i nærområdet for kulturelle, musiske eller fysiske tilbud.

Nyder at bruge naturen omkring sig; er entusiastiske på børnenes, egne og kollegers vegne og som har lyst til at vise børnene muligheder og aktiviteter i vores by, legepladser, skove, stier i nærområdet.

Forældrebestyrelsen:

I henhold til Dagtilbudslovens §14-16 oprettes der bestyrelser ved alle kommunale dagtilbud, bestående af forældre og medarbejdere.

Formålet, med forældrebestyrelser i kommunale dagtilbud i Varde Kommune er at give forældrene indflydelse på deres børns hverdag.

- dette afsnit formuleres i samarbejde med siddende forældrebestyrelse efter sommerferien 2021

5.2 Det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø

"Arbejdet med det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø i dagtilbuddet skal integreres i det pædagogiske arbejde med etablering af pædagogiske læringsmiljøer. Børnemiljøet skal vurderes i et børneperspektiv, og børns oplevelser af børnemiljøet skal inddrages under hensyntagen til børnenes alder og modenhed." (Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 30).

Hvordan integrerer vi det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø i det pædagogiske læringsmiljø?

Børnemiljøet skal integrere fysiske, psykiske og æstetiske muligheder i de pædagogiske læringsmiljøer.

Vi tilrettelægger arbejdet med børnene i små grupper, så der er plads og rum til, at børnene kan trives og udvikles. Vi er opmærksomme på den anerkendende tilgang, den gode kommunikation og dialogen.

Vi er bevidste om vores rolle som medskabere til et godt miljø, hvor man som barn, forældre og ansat føler sig velkommen og set.

Vi samarbejder med forældrene om deres barns psykiske udvikling. Vi viser respekt for, at det er forældrenes børn, og at de kender deres barn bedst. Vi orienterer forældrene om, at barnet kan reagere forskelligt, alt efter om det er hjemme eller i daginstitution.

Vi forsøger at skabe orden i de fysiske rammer, så det skaber overskuelige miljøer. De pædagogiske overvejelser i indretningen af læringsrummene skal bidrage til, at børnene ikke lades i tvivl om intentionerne i de pædagogiske læringsmiljøer.

Børnemiljøet (fysisk, psykisk og æstetisk) skal tilgodeses børnenes fysiske og psykiske udvikling og skal altid vurderes i et børneperspektiv.

I Smørhullet, lægger vi vægt på, at børnene skal opleve:

Gennemsikkelige rammer, hvor de véd, hvad de skal hvorhenne. For eksempel ved afgrænsning med tæpper, reoler og bordopstilling, som skaber klare og tydelige rammer for at bruge de pædagogiske læringsmiljøer.

Børnemiljøet indeholder noget, der er en fryd for øjet, noget der appellerer til deres fantasi, noget der er genkendelig og noget, som er sjovt.

At kunne udfordre sig selv i de pædagogiske miljøer, så de kan bruge kroppen på mange måder både inde og ude.

At det psykiske børnemiljø er kendetegnet ved gensidig respekt og tolerance i børnenes samspil, hvor sprog og handlinger er båret af accept for menneskers forskelligheder.

Derfor har vi voksne som:

Skaber indretning og udsmykning, der virker stimulerende og inspirerende på børnene, samtidig med at læringsmiljøerne er tydelige.

Har øje for, hvad børnene har brug for udviklingsmæssigt og udviser stort engagement i etablering af zoner med udgangspunkt i en bred vifte af aktiviteter, der både tilgodeser de fysiske aktiviteter, de psykiske elementer og det æstetiske udtryk.

Skaber små rum i rummet med mulighed for aktiviteter i små grupper og fordybelse til stille leg med både børn i samme alder og på tværs af aldersgrupper.

Sætter sig selv i spil gennem deltagelse og har fokus på dannelse, relationer, respekt, tolerance og accept af forskellighed.

6 DE SEKS LÆREPLANSTEMAER

"Den pædagogiske læreplan skal udarbejdes med udgangspunkt i seks læreplanstemaer samt mål for sammenhængen mellem læringsmiljøet og børns læring.

Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det pædagogiske læringsmiljø understøtter børns brede læring inden for og på tværs af de seks læreplanstemaer." (Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 32).

De seks læreplanstemaer, som omhandler børnenes kropslige, følelsesmæssige, sociale og kognitive læring er:

- Alsidig personlig udvikling
- Social udvikling
- Kommunikation og sprog
- Krop, sanser og bevægelse
- Natur, udeliv og science
- Kultur, æstetik og fællesskab

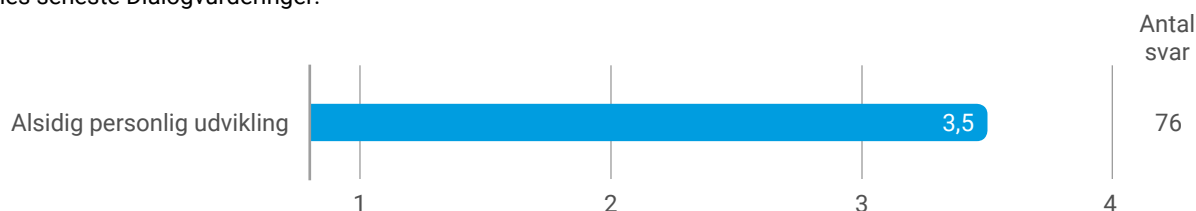
6.1 Alsidig personlig udvikling

Det pædagogiske læringsmål

- Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udfolder, udforsker og erfarer sig og hinanden på både kendte og nye måder og får tillid til egen potentialer. Dette skal ske på tværs af blandt andet alder, køn samt social og kulturel baggrund.
- Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte samspil og tilknytning mellem børn og det pædagogiske personale og børn imellem. Det skal være præget af omsorg, tryghed og nysgerrighed, så alle børn udvikler engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse i fællesskaber. Dette gælder også i situationer, der kræver fordybelse, vedholdenhed og prioritering.

Resultat fra dagtilbuddets Dialogvurderinger

Nedenfor vises gennemsnitsscoren for fagpersonalets vurderinger af børnenes alsidige personlige udvikling hentet fra børnenes seneste Dialogvurderinger.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes alsidige personlige udvikling? Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Alsidig personlig udvikling.
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogisk grundlag.
- Ses i samspil med øvrige læreplanstemaer.

Alle børn er forskellige og unikke. I Smørhullet møder vi barnet ligeværdigt og med anerkendelse, da vi arbejder ud fra ICDP's principper. Vi arbejder med små børnegrupper, hvilket øger muligheden for nærvær og fordybelse. Kendte voksne, som kan levere en høj grad af nærvær og tryghed, er en vigtig del af at skabe et trygt og forudsigeligt

læringsmiljø, hvor børnene føler sig set, forstået og anerkendt som de individer, de er.

I Smørhullet er målet, at børnene udvikler selvværd, robusthed og livsduelighed, samt at børnene oplever at være værdifulde deltagere og medskabere af fællesskabet.

Det pædagogiske personale har til opgave at støtte og guide børnene efter det enkelte barns kompetencer. Derved tilpasses de daglige praktiske udfordringer til det enkelte barns udviklingszone, og barnet oplever at kunne selv. I Smørhullet støtter vi børnene i at blive selvhjulpne, og vi skaber rammer og forudsætninger, der understøtter børnenes lyst til udfordringer. Vi stiller redskaber til rådighed, der opmuntrer børnenes selvhjulpnehed, og udfordrer til at de bliver brugt.

Vi arbejder ligeledes henimod, at børnene lærer at mærke personlige grænser og at kunne sige til og fra i forhold til disse. Børnene skal føle sig værdsatte og lære at udtrykke følelser og behov.

Børnene lærer at se hinanden, give plads til hinanden og ofte prøver de at spejle, hvad de andre gør, og dermed får de en lyst og et engagement til at deltage og udvikle egne kompetencer og grænser. Gennem støtte og guidning fra den voksne hjælper vi barnet i at kunne udsætte egne behov.

I Smørhullet er forældresamarbejdet ligeledes en vigtig faktor i forhold til barnets udvikling. Vi indgår i et ligeværdigt samarbejde med forældrene. Gennem gensidig dialog har vi øje for det enkelte barns udvikling og behov.

Jeg kan selv

- Vælge, hvad jeg vil lave eller lege
- Finde spændende legetøj at lege med
- Bestemme, om jeg vil være med i en leg
- Sige og udtrykke, hvad jeg tænker og føler

Jeg kan sammen med de andre børn

- Finde legetøj, vi vil lege med på legepladsen
- Deltage i forskellige aktiviteter og ture
- Have det sjovt, grine og finde på lege
- Nogle gange bestemme, hvor vi skal hen på tur

Jeg kan sammen med mine forældre

- Vælge hvilket tøj, jeg skal have på om morgen
- Kigge i forskellige bøger, jeg godt kan lide
- Se på mine tegninger og kreative ting
- Bestemme indholdet på min garderobeplads

Jeg kan sammen med mine pædagogiske voksne

- Deltage i de forskellige aktiviteter
- Blive hørt, når jeg kommer med forslag
- Få hjælp og støtte til at være mig selv
- Have tid og ro til at fordybe mig

6.2 Social udvikling

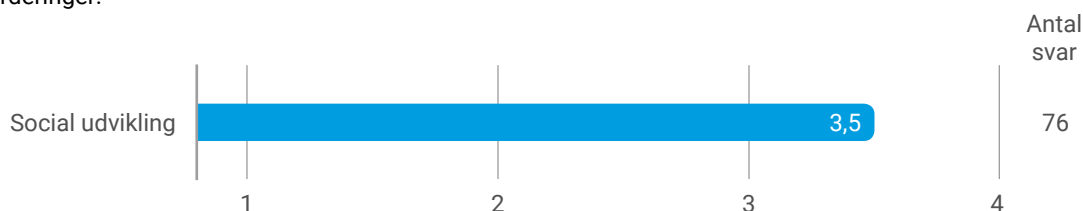
Det pædagogiske læringsmål

Det pædagogiske arbejde med læreplanstemaet Social udvikling i beskrivelsen af temaet og to pædagogiske mål målrettet børn i aldersgruppen 0-5 år. De to pædagogiske mål er følgende:

- Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn trives og indgår i sociale fællesskaber, og at alle børn udvikler empati og relationer.
- Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte fællesskaber, hvor forskellighed ses som en ressource, og som bidrager til demokratisk dannelse.

Resultat fra dagtilbuddets Dialogvurderinger

Nedenfor vises gennemsnitsscoren for fagpersonalets vurderinger af børnenes sociale udvikling hentet fra børnenes seneste Dialogvurderinger.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes sociale udvikling? Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Social udvikling.
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogisk grundlag.
- Ses i samspil med øvrige læreplanstemaer.

Relationer er en væsentlig grund til, og en måde hvorpå børn lærer at føle empati. Relationer mellem de voksne, og mellem børn og voksen, som bygger på ligeværd, forståelse og indlevelse, medvirker til, at børnene udvikler selvstændighed og får medbestemmelse. Det er et mål at udvikle disse kompetencer i Smørhullet.

For at alle børn i Smørhullet får mulighed for at indgå i relationer og derved udvikle empati, skal vi sørge for et læringsmiljø, der sikrer, at alle trives og kan indgå i de sociale fællesskaber. Det skal på samme tid understøtte et fællesskab, hvor forskellighed ses som en ressource og bidrager til demokratisk dannelse. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at legen er et grundlæggende fundament, hvori børn lærer at forhandle, indgå kompromisser og løse konflikter. Læringsmiljøet skal understøtte børns lyst til at lege og eksperimentere.

Vi er særligt opmærksomme på, at børnene bruger os som rollemodeller. De spejler sig i vores indbyrdes forhold og omgangstone. Det er derfor vigtigt, at vi voksne har et læringsmiljø, hvor der er sammenhæng mellem det, vi siger, og det vi gør. Med udgangspunkt i ICDP sørger vi for at være i børnehøjde og fokusere på det gode, børnene gør. Vi skal fremhæve og anerkende børnene positivt og gøre mere af det, som virker. Alle børn skal føle sig set og anerkendt. Det betyder også, at det vigtigt både for forældre og for personale, og især i samarbejdet, at vi udviser positive holdninger til dagens gang og dagens start. Når barnet bliver afleveret i Smørhullet, er det afgørende for barnets oplevelse af miljøet, at samarbejdet mellem forældre og personalet bliver italesat positivt. Fx: "Nu går jeg på arbejde, og jeg er sikker på, det bliver en dejlig dag". Vi kan vise det med ord og med kropssprog. Vi bestræber os på at ønske alle børn velkommen ved aflevering, og være klar med åbne arme.

For at sikre at alle kan indgå i relationer, deler vi os op i små grupper om formiddagen. Grupperne er som oftest opdelt i forhold til børnenes nærmeste udviklings zone. Således kan vi planlægge formiddagens aktivitet ud fra, hvad lige præcis vores børnegruppe har behov for. Det kan være aktiviteter indenfor alle seks læreplanstemaer, og ofte er det

flere på én gang. Den pædagogiske aktivitet tager udgangspunkt i vores planlægning omkring intention til handling, samt overgange til dagens øvrige aktiviteter og microovergange, som fx. kan være at gå fra gruppen og ud i garderoben for at tage tøj på.

For at læringsmiljøet i Smørhullet skal være optimalt og give rum til den vigtige leg, tilpasser vi også de fysiske rum efter den børnegruppe, vi har. I perioder giver det mening fx at have en tilgængelig dukkekrog, hvis vi har en gruppe, der er optaget af dukke-leg. Den skal kunne skiftes ud med andet, når der opstår et nyt behov.

Som voksne har vi også en vigtig rolle i legen. Når vi har etableret et lærings-/lege-miljø, skal vi gå forrest i legen og vise børnene mulighederne, indtil de selv kan. På den måde får vi mulighed for at inkludere alle børn til at deltage i fællesskabet – også børn med særlige behov. Det er her, vi har mulighed for at støtte børnene i at indgå kompromisser og løse konflikter. Det er også her, vi kan sætte ord på, og give børnene redskaber til selv at prøve, næste gang en lignende situation opstår.

Vi bestræber os på at være nærværende med børnene hele tiden. Det betyder bl.a. at en voksen fordyber sig i en pædagogisk aktivitet, mens en anden voksen laver de praktiske gøremål. Vi undgår helst at afbryde igangsatte aktiviteter.

Jeg kan selv

- Være sød og god mod de andre børn
- Finde på ting, der skal med i en leg
- Bestemmer, hvor og med hvem jeg vil lege
- Mærke indeni, når jeg har en god ven

Jeg kan sammen med de andre børn

- Finde på lege, hvor vi klæder os ud (rolleleg)
- Bygge en hule, med tæpper og puder (konstruktionsleg)
- Gøre det samme, som de andre børn gør (Parallel leg)
- Være fælles om noget med de andre børn (børnefællesskab)

Jeg kan sammen med mine forældre

- Invitere mine kammerater hjem til mig
- Besøge nogle af mine kammerater, hvor de bor
- Tage hen på en legeplads og lege
- Tale om det at være rar og sød mod andre

Jeg kan selv sammen med mine pædagogiske voksne

- Deltage i samlinger og give udtryk for min mening
- Komme med forslag til, hvad vi skal lave
- Finde legetøj og ting, vi kan lege med
- Tale om, hvordan man er en god kammerat

6.3 Kommunikation og sprog

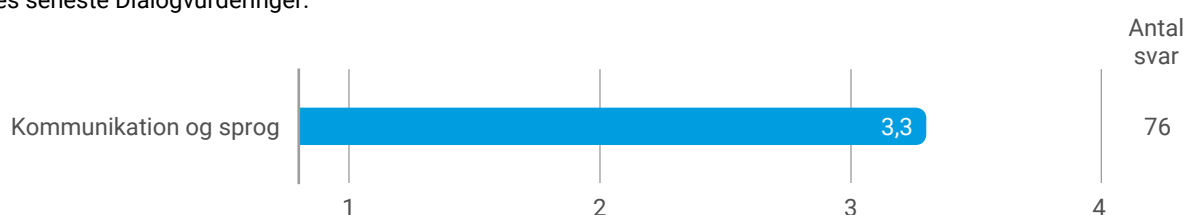
Det pædagogiske læringsmål

Det pædagogiske arbejde med læreplanstemaet Kommunikation og sprog skal tage udgangspunkt i beskrivelsen af temaet og to pædagogiske mål målrettet børn i aldersgruppen 0-5 år. De to pædagogiske mål er følgende:

- Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udvikler sprog, der bidrager til, at børnene kan forstå sig selv, hinanden og deres omverden.
- Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn opnår erfaringer med at kommunikere og sprogliggøre tanker, behov og ideer, som børnene kan anvende i sociale fællesskaber.

Resultat fra dagtilbuddets Dialogvurderinger

Nedenfor vises gennemsnitsscoren for fagpersonalets vurderinger af børnenes kommunikation og sprog hentet fra børnenes seneste Dialogvurderinger.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes kommunikation og sprog? Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Kommunikation og sprog.
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogisk grundlag.
- Ses i samspil med øvrige læreplanstemaer.

Vi mener, at kommunikation og sprog er yderst vigtige faktorer for arbejdet med vores børn. Sprog og kommunikation skal tilegnes og udvikles i nære relationer med børns forældre, børnene imellem, og med os som det pædagogiske personale.

De voksnes tilgang til børnene har stor betydning for deres kommunikative og sproglige udvikling. Derfor har det betydning, hvordan vi taler til dem og med dem, hvordan vi giver beskeder, lytter til dem, fortæller historier, og i nogle tilfælde sætter ord på deres oplevelse af en situation.

Det er vigtigt at vi som pædagogisk personale er bevidste om, hvordan vi guider børnene i deres hverdag i forhold til bl.a. at indgå i fællesskaber med andre børn. Vi er ansvarlige for, at alle børn indgår i lege og aktiviteter for at opnå et fællesskab, der kan understøtte deres kommunikative og sproglige udvikling. Legen kan betegnes som en øve-bane for barnets nonverbale og verbale kommunikation. Derfor har vi på stuerne/grupperne lavet forskellige læringsmiljøer, som er med til at gøre legen og læringen til en spændende proces. Dette indbyder til sproglig forståelse, ordforråd, samtale og kommunikation børnene imellem.

Disse læringsmiljøer kan bl.a. ses igennem hele dagen i børnenes spontane interaktioner med hinanden og daglig dagens rutiner, ligeledes arbejder vi mere målrettet med kommunikation og barnets sproglige udvikling, når vi i grupperne afholder bl.a. samlinger, her siges der rim og remser, synges sange samt historiefortælling, hvor børnene aktivt inddrages via dialogisk læsning.

Kommunikation gør hverdagen forståelig og forudsigelig:

Vi guider børnene og sætter ord på det, der kommer til at ske samt det, vi forventer af dem. Til det bruger vi både verbalt sprog og kropssprog. Hvis vi fx siger "kom og sæt dig her", så klapper vi på sofaen eller gulvet, hvor vi sidder. Her viser vi barnet med vores kropssprog, hvad vi spørger barnet om, og siger det også med ord. I lignende situationer

bruger den voksne hele tiden sit sprog til at hjælpe barnet med at forstå, hvad der skal ske. Når vi er på vej på legepladsen, forbereder den voksne børnene inde på stuen/gruppen ved at sige "om lidt skal vi ud i garderoben, der skal vi sidde ned på vores numser og tage flyverdragt på". Således gør vi dagligdagen forudsigelig for børnene, og når vi guider børnene, kan vi mindske konflikter.

Anerkendende kommunikation:

Vi arbejder som nævnt meget med ICDP. ICDP handler mest af alt om anerkendende pædagogik, men det handler også meget om, hvordan vi bruger sproget. Vi møder børnene i øjenhøjde og med anerkendelse – med et venligt tonefald og et åbent og smilende ansigt. Når vi arbejder med ICDP, er vi opmærksomme på, at vi får benævnt de ting, som vi gerne vil have, at børnene skal gøre.

Sprog og relationer:

Der sker mange interaktioner mellem børnene, og vi skal som personale støtte op om deres oplevelser. Det er vigtigt, at vi medvirker og deltager i kommunikationen og samtalen omkring det, barnet er optaget af.

Vi kan også styrke børnenes relationer til hinanden, når vi arbejder i grupper. Vi kan skabe fokus på samspillet og fx inddrage alle børnene i dagligdagens rutiner. Dette gør vi ved at bekræfte og benævne de ting, vi og børnene gør. Fx ved måltidet hvor børn og voksne sidder omkring bordet, og børnene skiftes til at hælde vand op i koppen. Den voksne benævner handlingen: "Nu hælder Sara vand op, nu hælder Olga vand op". Det skaber både fokus på det enkelte barn og børnene bliver synliggjorte for alle i gruppen. Børnene tillærer sig sociale kompetencer.

Jeg kan selv

- Genkende, huske eller sige mit navn
- Lære at klappe eller stove mit navn
- Høre forskel på lyde og ord
- Tænke, føle, opleve og give udtryk for det

Jeg kan sammen med de andre børn

- Huske, finde på eller fortælle historier
- Bruge min stemme, mimik og krop
- Lege forskellige lege med bogstaver og tal
- Øve mig i at sige lyde, ord og sætninger

Jeg kan sammen med mine forældre

- Tage på biblioteket og låne bøger
- Vise alle mine forskellige følelser
- Kigge i en bog eller en iPad og få ny viden
- Øve mig i at sige forskellige ord og kende tal

Jeg kan sammen med mine pædagogiske voksne

- Høre rim og remser og en masse ord
- Læse eller kigge i forskellige bøger
- Lytte til historier, fortællinger eller musik
- Fortælle eller tegne historier

6.4 Krop, sanser og bevægelse

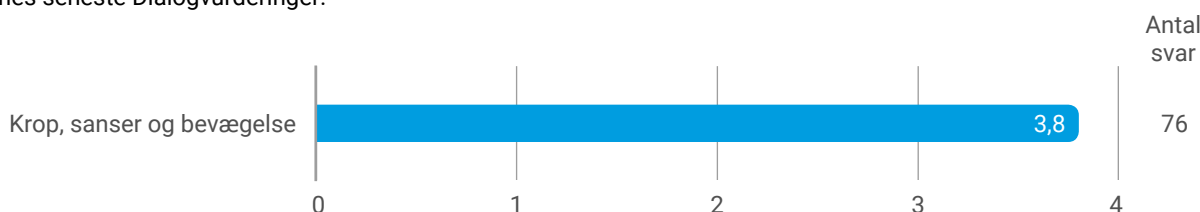
Det pædagogiske læringsmål

Det pædagogiske arbejde med læreplanstemaet Krop, sanser og bevægelse skal tage udgangspunkt i beskrivelsen af temaet og to pædagogiske mål målrettet børn i aldersgruppen 0-5 år. De to pædagogiske mål er følgende:

- Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udforsker og eksperimenterer med mange forskellige måder at bruge kroppen på.
- Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn krops- og bevægelsesglæde både i ro og i aktivitet, så børnene bliver fortrolige med deres krop, herunder kropslige fornemmelser, kroppens funktioner, sanser og forskellige former for bevægelse.

Resultat fra dagtilbuddets Dialogvurderinger

Nedenfor vises gennemsnitsscoren for fagpersonalets vurderinger af børnenes krop, sanser og bevægelse hentet fra børnenes seneste Dialogvurderinger.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes krop, sanser og bevægelse? Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Krop, sanser og bevægelse.
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogisk grundlag.
- Ses i samspil med øvrige læreplanstemaer.

Bevægelsesaktiviteter understøtter børnene i at forstå og mestre deres krop. Herigennem udvikler de deres motorik, udholdenhed, styrke og koordination. Vi bestræber os på at lave aktiviteter, som giver børn med forskellige forudsætninger mulighed for at deltage.

Børn har brug for fysisk udfoldelse. Derfor skal der være plads til, at børnene kan løbe frem og tilbage på legepladsen, lege vilde lege og sanglege og prøve kræfter med hinanden sammen med de voksne.

Børnene arbejder med forskellige motoriske udfoldelser, som er alderssvarende for de børn, man har i sin gruppe.

Det kan være sanglege med fagter. Her har børn med kommunikative udfordringer også mulighed for at deltage og får hermed oplevelsen af at være en del af et fælles trejde. Meget af læringen her foregår ved at observere og efterligne de større børn og voksne.

Vi giver børnene mulighed for at udfolde krop og bevægelse ved at hoppe ned fra skamler, sætte forskellige højder af stole sammen for derefter at balancere fra stol til stol. Dette er med til at fremme barnets motoriske kompetencer og selvstændighed.

Børn, som får lov til at bruge kroppen, lærer både den og sig selv bedre at kende, tør kaste sig ud i mere og får derved også mulighed for at opleve flere succeser end børn, som ikke tilbydes samme bevægelsesmæssige udfoldelsesmuligheder.

Det betyder, at vi i Smørhullet er opmærksomme på at tilbyde børnene forskellige muligheder for at bruge kroppen og sanserne i løbet af dagen – både i leg og i mere strukturerede læringssituationer. Hertil skal det nævnes, at vi i Smørhullet vægter nærtliggende udemiljøer højt, vi har en kratlejr med kuperet terræn, hvor børnene kan udfordres i deres grovmotoriske bevægelsesmuligheder, derudover anvendes cykelbanen jævnligt af de forskellige grupper, nogle

gange på egne cykler medbragt hjemmefra, andre gange bare på gå- og løbe-ben.

Vi indretter læringsmiljøer og tilrettelægger aktiviteter, som indbyder til forskellige sensoriske oplevelser (sandkasseleg, motorikmiljø med forhindringer, man skal krybe, kravle, over og under, hængekøje, tilbyde leg med vand, mudder og modellervoks, bruge forskellige former for lyd og musik, bage osv.).

Vi er også opmærksomme på at tilbyde aktiviteter, som giver børnene lyst til og mulighed for at give kroppen ro (stillerum, mindre legekroge, i forskellige aktiviteter ved bordet, drømmerejser, børneyoga og ved børnemassage).

Vi tilrettelægger læringsforløb og aktiviteter, som giver børnene en grundforståelse for kroppens behov og funktioner.

Jeg kan selv

- Mærke og bruge min krop
- Se, høre, lugte, smage og føle
- Bestemme over min egen krop
- Smile, grine og græde med mit ansigt

Jeg kan sammen med de andre børn

- Kravle, gå, hoppe, hinke og løbe
- Bruge mine sanser og min krop i forskellige lege
- Være på legepladsen og bevæge mig
- Mærke på og lege med sandet i sandkassen

Jeg kan sammen med mine forældre

- Gå ture, løbe eller cykle
- Tage hen på en spændende legeplads
- Bevæge mig, hvis vi er på en udflugt
- Smage på og spise forskellig slags mad

Jeg kan sammen med mine pædagogiske voksne

- Deltage i aktiviteter, hvor jeg bruger min krop
- Være udenfor og mærke det våde regnvejr
- Gynge, rutsje og cykle på legepladsen
- Bruge og lære min krop at kende på mange måder

6.5 Natur, udeliv og science

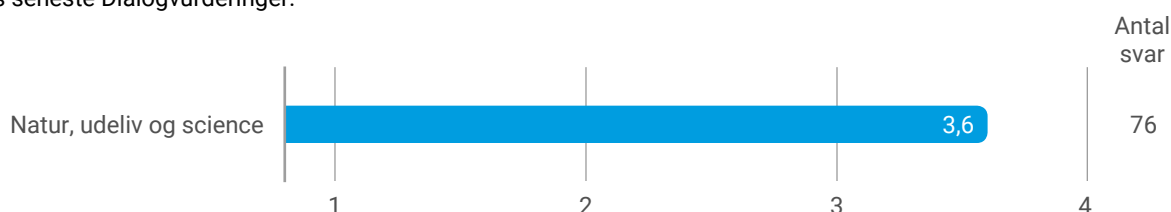
Det pædagogiske læringsmål

Det pædagogiske arbejde med læreplanstemaet Natur, udeliv og science skal tage udgangspunkt i beskrivelsen af temaet og to pædagogiske mål målrettet børn i aldersgruppen 0-5 år. De to pædagogiske mål er følgende:

- Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får konkrete erfaringer med naturen, som udvikler deres nysgerrighed og lyst til at udforske naturen, som giver børnene mulighed for at opleve menneskets forbundethed med naturen, som giver børnene en begyndende forståelse for betydningen af en bæredygtig udvikling.
- Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn aktivt observerer og undersøger naturfænomener i deres omverden, så børnene får erfaringer med at genkende og udtrykke sig om årsag, virkning og sammenhæng, herunder en begyndende matematisk opmærksomhed.

Resultat fra dagtilbuddets Dialogvurderinger

Nedenfor vises gennemsnitsscoren for fagpersonalets vurderinger af børnenes natur, udeliv og science hentet fra børnenes seneste Dialogvurderinger.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes natur, udeliv og science? Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Natur, udeliv og science.
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogisk grundlag.
- Ses i samspil med øvrige læreplanstemaer.

Naturoplevelser i barndommen har både en følelsesmæssig, en kropslig, en social og en kognitiv dimension.

Naturen er et rum, hvor børn kan eksperimentere og gøre sig de første erfaringer med naturvidenskabelige tænke- og analysemåder. Men naturen er også grundlag for arbejdet med bæredygtighed og samspillet mellem menneske, samfund og natur.

Børnene tilegner sig mange forskellige erfaringer med natur, naturfænomener og miljø. Naturoplevelserne og erfaringen får de igennem legen, hvor de sanser og oplever i naturen. Her udfordres de både kropsligt og mentalt, og de lærer at færdes i

naturen med respekt, hvor de oplever sig selv som en del af naturen. Børnene erhverver sig viden om naturen og oplever glæde og sjov i naturen med alle sanser og oplever den som inspiration og rum for leg, oplevelse, udforskning og viden.

Vi prioriterer, at børnene tilegner sig mange forskellige erfaringer med natur, naturfænomener og miljø. Vi griber de naturlige situationer i dagligdagen til at snakke med børnene om naturen f.eks. hvor kommer maden fra (fra jord til bord),

påklædning i forhold til vejret osv. Selvom vi har en stor og spændende legeplads, hvor der både kan findes regnorme, sommerfugle og andre insekter, planlægger vi ture ud med fokus på naturen, primært i nærområdet.

Børnene skal have mulighed for at udforske og undersøge naturen på egen hånd. De skal have lov til at lege, bygge og fordybe sig, hvor der er mere plads og andre muligheder og sanseoplevelser. Det er de voksne omkring børnene, der skal skabe disse muligheder.

Sammen med børnene er vi interesserede i naturen, vi fortæller, stiller spørgsmål og genbesøger ofte vores "bedste steder" – genkendelsen er betydningsfuld og skaber gode lege og fordybelse. På vores ture i naturen viser vi respekt for naturen og lærer, hvordan vi skal passe på den. I dialogen er vi optagede af naturen. Vi snakker med børnene om vejrfænomener f.eks. sol, blæst, regn, torden, regnbue og årstider. Sammen læser vi bøger og bruger iPad'en til dialog om dyr, naturen, universet og science med børnene.

Vi i Smørhullet vægter naturen højt, dette ses bl.a. ved vores kratlejr, hvor grupperne på skift omdannes til en udegruppe. Her har vi mulighed for at udforske naturens mangfoldigheder, følge årstidernes skiften og vi kan vække vores nysgerighed for dyrelivet i skovbunden. Kratlejren giver mulighed for, at børnene kan udfolde sig kreativt med sav, hammer, snitte og meget mere, da disse materialer er frit tilgængelige for børnene. Bålhuset fungerer som samlingspunkt, og her får børnene mulighed for at eksperimentere med mad over bål.

Et af Smørhullets varemærker er vores dyrehold, her får børnene tæt kendskab til at følge dyrenes vækst og trivsel. Børnene er medinddraget i, hvordan dyrene omgås, passes og hvordan årets gang har indvirkning på vores dyreliv. Rundt omkring på børnehavens arealer er der skabt rum for at børnene kan eksperimentere med forskellige naturmaterialer, spireprojekter eller andre science relaterede natureksperimenter. Dette både på egen hånd eller i forbindelse med planlagte aktiviteter via Fra Intention til Handling.

Jeg kan selv

- Se, føle og opleve de forskellige årstider
- Mærke, når det er koldt om vinteren
- Høre, når vinden blæser, eller det stormer kraftigt
- Lege med vand eller hoppe i vandpytter

Jeg kan sammen med de andre børn

- Være udenfor på legepladsen eller i naturen
- Lege og eksperimentere med vand
- Høre og se på alle mulige forskellige fugle
- Finde og tælle smådyr, planter og blomster i naturen

Jeg kan sammen med mine forældre

- Samle kastanjer og lave dyr ud af dem
- Fjerne ting, der ikke skal være i naturen
- Besøge en bondegård eller tage i zoo
- Gå hen på en naturlegeplads og lege

Jeg kan sammen med mine pædagogiske voksne

- Tale om og undersøge de forskellige årstider
- Tælle og kategorisere fx planter og dyr
- Eksperimentere med vand på forskellige måder
- Gå på biblioteket og finde bøger om natur og dyr

6.6 Kultur, æstetik og fællesskab

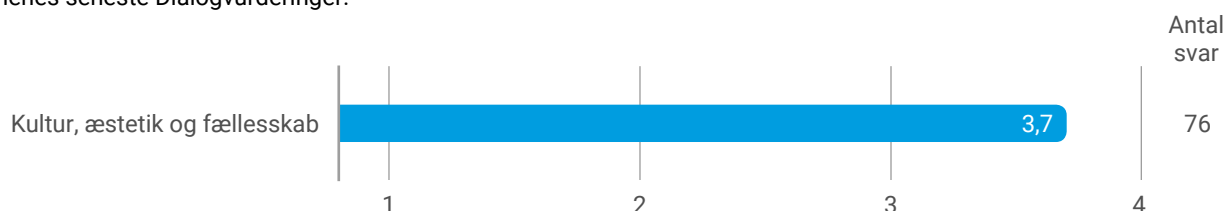
Det pædagogiske læringsmål

Det pædagogiske arbejde med læreplanstemaet Kultur, æstetik og fællesskab skal tage udgangspunkt i beskrivelsen af temaet og to pædagogiske mål målrettet børn i aldersgruppen 0-5 år. De to pædagogiske mål er følgende:

- Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn indgår i ligeværdige og forskellige former for fællesskaber, hvor de oplever egne og andre kulturelle baggrunde, normer, traditioner og værdier.
- Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får mange forskellige kulturelle oplevelser, både som tilskuere og aktive deltagere, som stimulerer børnenes engagement, fantasi, kreativitet og nysgerrighed, og at børnene får erfaringer med at anvende forskellige materialer, redskaber og medier.

Resultat fra dagtilbuddets Dialogvurderinger

Nedenfor vises gennemsnitsscoren for fagpersonalets vurderinger af børnenes kultur, æstetik og fællesskab hentet fra børnenes seneste Dialogvurderinger.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes kultur, æstetik og fællesskab? Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Kultur, æstetik og fællesskab.
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogisk grundlag.
- Ses i samspil med øvrige læreplanstemaer.

Det pædagogiske læringsmål (for de 0-5-årige børn) skal understøtte, at alle børn indgår i forskellige ligeværdige fællesskaber, hvor de oplever egne og andres kulturelle baggrunde, normer, traditioner og værdier. Derudover skal det pædagogiske læringsmiljø understøttes, så alle børn får kulturelle oplevelser både som tilskuere såvel som aktive deltagere.

Deres engagement, fantasi, kreativitet og nysgerrighed skal stimuleres, så børnene får erfaringer med at anvende forskellige materialer, redskaber og medier til forskellige kulturelle udtryksformer og værdier, samt have mulighed for at bruge deres sanser via musik, tegning, dramatik, yoga, naturen osv. Alt dette skal være en naturlig del af vores kultur i Smørhullet, så der således opstår et fællesskab, hvor børnene ser sig selv i forhold til de andre børn, udfordrer deres sanser og kropstimeres, samtidig med at de oplever, at de er unikke individer med unikke behov.

Kulturen i Smørhullet afspejles af, at vi arbejder i mindre grupper, så ofte vi kan. Når vi arbejder i de mindre grupper, bliver der dannet et lille fællesskab, hvor hvert barn finder tryghed til at turde udtrykke sig i form af grin, snak, fagter, tegn, mimik osv. Roen og trygheden gør, at børnene bliver nysgerrige på hinanden, og tør kaste sig ud i nye lege og derigennem opstår venskaberne så småt.

De små grupper og fællesskaber er medvirkende til, at barnet bliver opmærksom på, at der er andre børn, og at de er en del af et større fællesskab. I fællesskaberne oplever børnene andre kulturer, de lærer at give og tage plads i et fællesskab, de lærer at samarbejde og rustes til at kunne tåle og give modstand. Vi støtter børnene i at give udtryk for egne følelser og meninger samt at lytte til andre, hvormed børnene lærer at følge fælles "spilleregler".

Pædagogen indtager altid en understøttende rolle, hvor vi tilbyder børnene at kunne udfolde sig kreativt og kulturelt, og

giver dem plads, tid og rum til fordybelse og nærvær i den kreative proces. Dette sikrer vi ved at give børnene adgang til materialer og redskaber til inspiration, i form af naturen, modellervoks, maling osv.

Selvhjulpethed er vigtigt i vores dagtilbud og en stor del af det pædagogiske arbejde. Vi støtter børnene, så de får troen på deres eget værd. Det sker gennem hverdagens rutiner og praktiske gøremål. Fx skal alle børn vaske hænder inden spisning og ved toiletbesøg. Det har en praktisk funktion, idet det nedsætter smitterisikoen ved infektioner og holder hygiejnen i top. Men når børnene vasker hænder, får de desuden en større kropsbevidsthed, de får lov at bruge deres sanser, og de oplever et fællesskab omkring det at vaske hænder.

Andre praktiske situationer, hvor børnene øver i at blive selvhjulpne er, når de tager tøj af og på, skal på legepladsen, skal sove, hjælper med at dække bord, øser mad op, ved bleskift, op og ned fra stolene osv.

Vi har de årtidsbestemte traditioner i vores dagtilbud som fastelavn, påske, høstfest, bedsteforældredag og julehygge/julefest. Ved at vi holder fast i traditionerne, er vi medvirkende til at styrke fællesskabet. Ved at give børnene et fælles udgangspunkt, samt en fælles kultur, hvor traditionerne integreres i børnene. Dermed føler børnene, at de er en del af noget specielt og del af et større fællesskab i hele Dagtilbuddet Midt.

Jeg kan selv

- Opleve verden og livet omkring mig
- Se på billeder, kunst, huse, mennesker og dyr
- Kende min identitet, familie og baggrund
- Sanser, bruge min fantasi og være kreativ

Jeg kan sammen med andre børn

- Være en del af fællesskabet med de andre børn
- Bruge min fantasi, tegne og male
- Se på flag fra forskellige lande
- Kigge i bøger med kunst eller eventyr

Jeg kan sammen med minde forældre

- Gå på museum og se på malerier
- Se teater, tegnefilm eller børnefilm
- Rejse til steder med forskellige folk
- Finde postkort, når jeg er ude at rejse

Jeg kan selv sammen med mine pædagogiske voksne

- Få tryghed, omsorg, nærvær og hjælp
- Se forskellig slags kunst og kultur
- Bruge for eksempel en iPad til at finde ny viden
- Være eksperimenterende og skabende

7 EVALUERINGSKULTUR

Lederen af dagtilbuddet er ansvarlig for at etablere en evalueringskultur i dagtilbuddet, som skal udvikle og kvalificere det pædagogiske læringsmiljø. Hermed forstås, at det pædagogiske personale og ledelsen løbende forholder sig reflektivt til, hvordan det pædagogiske læringsmiljø understøtter børnegruppens trivsel, læring, udvikling og dannelse.

Hvad siger loven?

- Lederen af dagtilbuddet er ansvarlig for at etablere en evalueringskultur i dagtilbuddet, som skal udvikle og kvalificere det pædagogiske læringsmiljø.
- Lederen er ansvarlig for, at arbejdet med den pædagogiske læreplan evalueres mindst hvert andet år med henblik på at udvikle arbejdet. Evalueringen skal tage udgangspunkt i de pædagogiske mål og herunder en vurdering af sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø i dagtilbuddet og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse.
- Evalueringen skal offentliggøres.
- Lederen af dagtilbuddet er ansvarlig for at sikre en løbende pædagogisk dokumentation af sammenhængen mellem pædagogiske læringsmiljø og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse. Den pædagogiske dokumentation skal indgå i evalueringen.

Dagtilbudslovens § 9, stk. 2 og 3.

7.1 Evalueringskultur

Hvordan skaber vi en evalueringskultur, som udvikler og kvalificerer vores pædagogiske læringsmiljø? Det vil sige, hvordan dokumenterer og evaluerer vi løbende vores pædagogiske arbejde, herunder sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og de tolv pædagogiske mål?

Målet er, at vi får systematik omkring vores evalueringskultur i Smørhullet, hvor vi løbende reflekterer over, hvordan det pædagogiske læringsmiljø, med det pædagogiske grundlag fra den styrkede læreplan som bagtæppe, kan udvikles i dagligdagens rutiner, lege og aktiviteter.

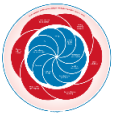
Der afholdes løbende refleksionsmøder og refleksionsteam møder i arbejdet med fra Intention Til Handling. Formålet med møderne er til enhver tid at sikre sammenhængen mellem læringsmiljøerne og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse.

Det pædagogiske personale udfylder løbende refleksionsskemaer over læringsgrupperne, som medtages til refleksionsmøderne.

Evalueringskulturen i Smørhullet skal understøtte, at det pædagogiske personale udvikler en faglig, selvkritisk og reflekteret tilgang til tilrettelæggelse og evaluering af den pædagogiske praksis. Den faglige og selvkritiske tilgang skal bidrage til, at det pædagogiske personale får øje på deres praksis, tænker over den og ser mulighederne for at justere, hvis der er behov for det, hvilket i sidste ende skal udvikle og kvalificere den pædagogiske praksis.

Det pædagogiske personale i Smørhullet er undersøgende og bruger data, så de løbende får ny viden, som de kan bruge til at kvalificere det pædagogiske arbejde og tilpasse det til den aktuelle børnegruppe. Vi har en evalueringskultur, hvor vi samler op på og lærer mere om det, der fungerer godt hos os og på, hvad vi gerne vil videreudvikle.

Vi vil være bevidste om, hvad vi har på sinde med børnene, og hvad formålet er, med det vi gør.

7.2 Evaluering af arbejdet med den pædagogiske læreplan

Hvordan evaluerer vi arbejdet med den pædagogiske læreplan, som skal foretages mindst hvert andet år?

Der er endnu ikke oprettet en refleksion.

8 UDVIKLINGSPLANER

Smørhullet - Børnehave Varde har ikke oprettet udviklingsplaner til denne læreplan.